

MAGYAR LÁMPA

3 Lei

Taxa postális piált.
aprobálti Dir. 6

1936. augusztus 20.
77.827/1936.

T. „Otthon“ Írók és Hírlapírók köre
BUDAPEST, V. kerület 9-11.

Főszerkesztő:
dr Paál Árpád

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP
V. évfolyam, 187 (1333) szám. * Csütörtök, 1936 augusztus 20

Főmunkatárs:
dr Gyáriás Elemér

Szárazon és vizen megindul az ostrom San-Sebastián város ellen

A nemzeti hadsereg fölszólította a bennszorult kormány-csapatokat, hogy adják meg magukat. — A madridi kormány Kataloniába menekül, s ezt a tartományt külön állammá akarja kikiáltani

Párizsból jelentik: A spanyol polgárháború előterében továbbra is San-Sebastian ostroma áll. Ennek a csatának eredményétől döntő fordulatot várnak. A várost ostromló haderők parancsnoka kedden újabb ultimátumot intézett a megszálló kormánycsapatokhoz, hogy adják meg magukat, mert ellenkező esetben a város elfoglalása után ugyanolyan megtorlással élnek, mint Badajozban, ahol az ellenszegülő vörös katonákat kivégezték.

Miután az ultimátumra a San Sebastian megszállva tartó kormánycsapatok nem válaszoltak, a fölkelők kedden délután megkezdték az előkészületeket az általános támadásra.

A támadás egyszerre indul meg szárazon és vizen San Sebastian és Irun ellen. A kormánycsapatok elkeseredett védekezésre készülnek és a városba vezető összes országutakat fölrobbantották.

Madrid elfoglalása esetére Spanyolország kettészakítását tervezi a kormány.

Párizsból jelentik: A Figaro szerint a madridi kormánynak megvan a terve arra az

esetre, ha a fölkelőknek sikerül Madridot elfoglalniok. Ez esetben a katalán tartomány azonnal független állammá alakul és kéri fogja a Népszövetségbe való főlvetelét. Ha ez megtörténik és a fölkelőcsapatok ezeketán is Barcelona ellen vonulnak,

az ujonnan alakult katalán köztársaság a Népszövetség segítségét fogja kérni,

hivatkozva arra, hogy egy külföldi állam megtámadta.

Hír szerint Barcelona komolyan foglalkozik ezzel a tervvel, bármily fantasztikusnak hangzik is az.

A madridi miniszterelnök fia vezetésével gyártják a gázbombákat.

Madridból jelentik: Fuentes, a guadarramai hadszíntéren küzdő kormánycsapatok parancsnoka, a fölkelők hadállása ellen hétfőn intézett gáztámadással kapcsolatban kijelentette, hogy a gázbombák Spanyolország egyetlen ilyenmü gyárának készítményei. A gázbombák Giral miniszterelnök fiának vezetésével készülnek a madridi gyárban.

Hadihelyzet és haditervek a nemzeti fölkelőknel és a kormánycsapatoknál

A kormánycsapatok szívósan ostromolják Saragossát. — Gázbombát is használnak

Rómából jelentik: A Tribuna spanyolországi tudósítójának jelentése szerint Badajoz elfoglalása nagymértékben megerősítette a fölkelők helyzetét, annál is inkább, mert lehetővé tette, hogy az északi és déli fölkelő seregek kapcsolatát nyerjenek egymással.

A párizsi Liberté szerint a fölkelők marokkói csapatokkal nagy támadást indítanak Madrid ellen, melynek sikere után Katalóniát támadják meg.

A kormánycsapatok erős nyomása Saragossa felé.

Párizsból jelentik: A Havas-ügynökség jelentése szerint a kormánycsapatok különösen nagy nyomást gyakorolnak Nuesca irányában, a Saragossa felé vezető úton. A felkelők teljes erővel ellenállanak. A kormány előérsei negyven kilométerre közelítették meg Saragossát. A fölkelőket a hírek szerint maga Mola tábornok vezeti. A várostól délre a kormánycsapatok elfoglalták Belchitet, amely nagyon fontos pont, mivel repülőtere van és inenn szállították a szenet Saragossa villanyvilágításához. Az estrumadurrai arcvonalon a kormánycsapatok Puente Melledin és Santa Alia irányában visszaverték a fölkelők támadását. A kormány emberei háromszáz foglyot ejtettek és harminc tehergépkocsi hadianyagot zsákmányoltak. Az andaluziai harcvonalon a kormányerők folytatják állásaik megerősítését.

A kormánycsapatok légi harca kedden eredményes volt, amennyiben sikerült felrobbantaniok a fölkelők egyik munició raktárát.

Burgosban tiltakoznak Madrid gázbombái ellen.

A burgosi kormány közlése szerint a madridi kormány szolgálatában álló csapatok kedden a Madridtól keletre eső frontszakaszon gázbombát használtak. A fölkelők táborában ez óriási felháborodást keltett. Hangoztatják, hogy

a fölkelőknek is van gázbombájuk, de sohasem gondoltak arra, hogy a testvérharc során azt használják.

Ha a kormánycsapatok spanyolokkal szemben gázbomba használatára vetemedtek, ez egyelőbb ok arra, hogy a fölkelők a végsőkig folytassák elkeseredett küzdelmüket.

A spanyol arany a madridi kormány kezében. A burgosi kormány a Francia Bankba szállított aranyért óvást emelt.

Párizsból jelentik: Prieto spanyol szocialista vezér kedden a külföldi újságíróknak azt mondotta, hogy a kormány győzni fog, mert pénze van. Nem túlzás, ha azt mondja, hogy Spanyolországban van a világon a legnagyobb aranytartalék. A spanyol bank kincsarában 2 milliárd arany pesetát őriznek.

(Tudósításunk folytatása a 3-ik oldalon.)

A hitvalló szent király emléke

A magyar kereszténység augusztus 20-ikán ünnepli meg évről-évre Szent István király és hitvalló emlékezetét. A keresztény egyház a „hitvalló” névvel tüntette ki őt, mikor szentjei sorába oltárra emelte, s mikor így az ő életét elsősorban népe elé, de aztán minden más keresztény nép elé is jó és üdvös példaadásul odaállította.

A keresztény eszmények szempontjából az ő királysága, az ő királyi hatalma és fénye melles dolog, illetve csak annak eszköze és módja, hogy Krisztus királyságáért egy földi király minél többet és minél hathatósabban cselekedhessen. A fő azonban az, hogy Szent István hitvalló volt, a hit buzgóságával és hősiességével eltelt egyéniség, aki királyi hatalmát is csakugyan odaadta a kereszténység szolgálatába, a kereszténység megalapításáért való buzgóságra, hithirdetésre és apostolságra. Saját-maga pedig tragikus nagysággal áldozta fel életét, hogy ezzel az egész élettel vallomást teheszen az „új hit” mellett.

Igen, az „új hit” mellett egy régi, ősi hittel szemben. A magyar nép ezer évvel ezelőtt úgy telepedett meg Európa középső vidékén, a Kárpátok keretében és a Duna-Tisza tájain, hogy pogány tűzimádásban találta meg hitbéli lobogását. A természetet imádta a természet alkotója helyett. A túlvilágról úgy volt képzelet, hogy a hősi csatákban levágott ellenfélből oda-túl szolga lesz, a győztes hős örökéletének a másvilágon való kiszolgálója. Ez a pogány hit vallotta a jó és rossz szellemek létét, pártfogásul hitta a jót, félt a rossztól, áldozott mindenkinek babonás adásvételek és cserék alakjában. Volt valami lelkiség ebben a régi hitben, de amolyan bekötött szemű, homályos látású, mely az ember testi kíváncsalmait és félelmei szerint képzelte el a maga fölött való szellemvilágot.

Képelet volt és nem hitbéli látás, nem a végtelenség mindenható Istenének a tiszta fölismérése. Krisztus földrajóvetelég ez a fölismérés minden népnél hiányzott. Csak valami sejtésként élt a népekben az az ősi kép, hogy olyan Isten van, aki teremtette az eget és a földet, s az embert a maga képére és hasonlatosságára alkotta. Hogy ő alkotta az embert a maga képére és hasonlatosságára, s nem az ember elképzelésétől függ az Isten. Krisztus emberré vált Isten-volta, hozta a meglátás, a megértés, a fölismérés ragyogó világosságába az Istent, s azóta van a népeknek megváltása.

Ebben a megváltásban való részesedést hozta el Szent István király a maga hitvallásával a maga népe javára. Új hitet hozott az ősi régi hitével szemben? Nem. A legrégebb, a kezdetől fogva való Isten látását hozta el egy homályos Isten-képpel szemben; az emberi lélek legősibb örökségét a népek földi vándorlásának csak ősi mondáival szemben. Nem új hitet hozott Szent István buzgósága, s nem ősei hitének a megtagadását, hanem a kezdetől fogva való isteni igazságokra vezette rá népét. Nem megtagadás volt ez az ősiökkel szemben, hanem az ő földi vándorlásaik tévelygéseinek a helyrehozatala.

Ehhez képest a földi vándorlások, az úttalan útkeresések is, mikben népe addig hanyódozott, azok is megállottak és beveződtek abban, hogy népe a keresztény közösségben otthont és hazát talált. Ez a történelmi tény a földi mása és kifejeződése annak, hogy Szent István a hi-

te, az igazi hozta népe lelke közelségébe, s ennek a k elterjedését buzgó alapításiával biztosította. Azokban az alapításokban egyházi, társadalmi, gazdasági és szellemi művelődésbeli szervezéseket létesített; olyanokat, melyek maradandóbbak voltak, mint a vizek partján emelt pogány kőoltárok, s az ezeken lobogó és hamvadó áldozati tűzek.

Szent István kilencszáz évvel ezelőtt halt meg, s negyvenegy év hosszáig volt nemcsak uralkodója, de hitvallója és aposola is népének. Kilencszáz évvel ezelőtt a lovon utazás volt a leggyorsabb közlekedési eszköz. Nem voltak rakott utak. Nem volt meg a gőz és villanyosság ismerete, azoknak járművekben, távirásokban, távbeszélésekben való alkalmazása. Nem volt vonat, repülőgép, rádió, mint ahogy most van kilencszáz év múlva. A hír, a szó lassú szárnyon járt; hónapokba telt meg egy országot körülkeringhetni, s esztendőket kellett hozzá, hogy más országot, vagy éppen az akkor ismert egész világot bejárassa. El lehet képzelni, hogy a hitelesítés szava mennyi testi fáradozást, mennyi odaadó és folytonos utanjárást tett szükségessé ebben a korban. Mennyi nagy felkészülést és elszántságot ismeretlen veszedelmekkel szemben.

Mégis azt halljuk és olvassuk abból a történelmi távolságból, hogy Szent István negyvenegy évnyi uralkodási ideje alatt tíz püspökséget alapított, templomokat, kolostorokat építtetett, falvak csoportosulását és városok létesítését vitte végbe, az ország közigazgatási és honvédelmi egységeit minden területre kiterjedően megszervezte. Még amellet harcolt is külső és belső ellenségekkel; a harcok közben és azok nyomán pedig békét is létesített úgy kifelé, mint befelé. Ha ezt a sokirányú és mindenfelé ható óriási tevékenységet a mai korban kellene végbevinni, akkor is negyven év alatt lehetetlen azok megvalósulását elképzelnünk, akármennyire rendelkezésünkre áll is a műszaki fejlettség minden segítsége. Hiszen egy város alapítása is évtizedekbe kerülne. Hát meg egy egész ország alapítása!

A püspökségek, templomok, kolostorok alapításához akkor még egyéb nem állott rendelkezésre, csak a feltöretlen földterületek, s rajta a jámbor, vagy harcias nép a maga barmjaival, vadászó és halászó készségeivel. Ezt az alaktalan anyagot kellett megmunkálni, hogy földművelő kultúra, építési tudás, aztán Istenismeret és lelki élet, s ennek a buzgóságával templomok emelése, ehhez kövek faragása, gerendák ácsolása, harangok öntése állhasson elő. Szinte a semmiből, a Robinson-sziget kezdetlegességéből kellett egy egész művelődési színvonalat létrehozni, s benne a társadalmi élet

szerves összetartását új és új gyakorlati pályákra és foglalkozásokra ránevelni. Megtudnók ezt tenni ma negyvenegy év alatt? Ma bizony inkább csak templomokat gyujtogatni és hiteket rontani tudunk.

Nem csoda, ha minden technikai fejlettsége mellett is a mai kor hátramaradt a kilencszáz év előtti hívő és hitelesítő kor mögött. Ebben az összehasonlításban meg kell találnunk annak a kornak a nagy igazolását, s az iránta való nagy tiszteletet. Nekünk magyarok-

nak pedig, bármely államban vagyunk is, mindenütt meg kell kapnunk a kegyelet külön érzését és buzgóságát Szent István iránt, ki abban a régi korban népünk élete fölemelésére olyan csodálatos tevékenységet fejtett ki. Nem a király vitte végbe ezt a csodálatos tevékenységet, hanem a hitvalló. És hátrahagyta ránk, az ő népére azt a nagy tanulságot, hogy nem a hatalom, nem a műszaki fejlettség, hanem a hit buzgósága az, ami egy népet igazán megtart és az élet magasabb színvonalára emel.

Befejezték a debreceni Nyári Egyetemet

Háromszáztizennégy külföldi vett részt az előadásokon

Debrecenből jelentik: A három hétig tartó debreceni nyári egyetemet kedden befejezték. Az egyetem okleveleinek és emléklapjainak kiosztása után tizenhét különböző nemzet képviselői mondtak, jobbadán magyar nyelven köszönetet a magyar vendéglátásért. A záróünnepélyen Hóman Bálint kultuszminiszter is részt vett. Három hét előtt az egyetemet dr. Hankiss János egyetemi tanár, a Nyári Egyetem tudós igazgatója *iz nyelven* nyitotta meg. A nyári egyetemet 1927-ben dr. Hankiss János, *Milekker Rezső* és *Tankó Béla* egyetemi tanárok alapították. Debrecen város nagy fejlődése, a központi egyetem gyönyörű épülete a Nagyerdőn, a fürdő, a remek sétányok és kertek nagyban elősegítették azt, hogy a Nyári Egyetemnek az egész világon jó hírneve lett. Ennek a hírnevnek tanubizonyossága az egyetem látogatottságának kimutatása, hogy hogyan nőtt, terebélyesedett ki a szép gondolat az ötvilág-részre kiterjedő hírnévre. 1927-ben 25, 1928-ban 170, 1929-ben 151, 1930-ban 172, 1931-ben 197, 1932-ben 240, 1933-ban 218, 1934-ben 371, 1935-ben 572.

Az idén pedig 616 hallgató iratkozott be a Nyári Egyetemre.

A 616 hallgató közül 314 külföldi. 243 idegen és 71 külföldi magyar. Debreceni 238. Magyarország különböző vidékeiről pedig 77 hallgató iratkozott be.

A 243 külföldi idegen nemzetiségek szerint való megoszlása a következő: *angol 4, belga 5, bolgár 16, kanadai 3, cseh 2, eszt 5, finn 3, francia 11, holland 14, lengyel 59, német 48, olasz 47, osztrák 12, svéd 6, svájci 2, török 4, USA 1, orosz 1.*

A hallgatókat családoknál, villákban szállodákban, internátusokban helyezték el. A tanfolyam kirándulásokat rendezett a Hortobágy-

ra, Tokajba, Lillafüredre, Egerbe, Mezőkövesdre és Szegedre.

Az előadások *hat nyelven folytak*. Negyvenkét magyarnyelvű előadás mellett 38 német, 26 olasz, 18 francia, 19 lengyel és 5 angolnyelvű előadás szerepelt a programon, összesen 148 előadás. Ezenkívül négy csoportban és hatvan órában hat idegen nyelven folytak a *nyelveltek*.

Természetes, hogy a sok külföldi bábeli zürzavart okoz a debreceni civisek között. A pincérek már a magyarokat sem merték magyarul megszólítani. A város három nagy vendéglőjében késő éjjelekig folyt a zene és a tánc. A magyar leányok pedig külföldi gavallérjaikat szorgalmasan tanították magyarul. A tanítványok pedig szorgalmasan jegyezték a magyar szavakat. Bizonyos mértékig a legtöbb idegen megtanult magyarul, de voltak, akik tökéletesen megtanultak, úgyhogy *az egyetlen magyar előadás hallgatóságának fele már idegen volt. Egy Luigi Salvini nevű nápolyi olasz és egy Hollandiában tanuló jávai japán, valamint egy svájci német nő és egy ankarai török fiú magyarul beszélgetett állandóan egymás között.*

A nyári egyetemet a jövő évben is folytatják.

ARLEJTÉS.

Templomunk javítási munkálatait (kőműves-, ács-, bádogos- és festőmunka) aug. 25-én kb. 60.000 lei értékben kiadjuk. A vállalkozó érdeke a templom és a feltételek megtekintése. Mádaras, jud Ciuc.

Egyháztanács.

Karcolat a régi rezervista világból

Írta: Fazekas Sándor

Kibirhatatlan ez a rezervista aroma! Tegnap már fegyverszírral kentem be az orrom lyukait, nehogy valami civil infekciót kapjak. Nem tudom mit akar az ezredparancsnokság ezzel a katonaimitátor bandával. De annyit mondhatok, hogy háttározottan agyon van ütve a standbéli élet rejtett szépsége és költészete. Ha az ember jobbra néz, rezervistát lát; balra néz, rezervistát lát. A Rhédey-kertben rezervistába ütközik. A Bunyitai-ligetben rezervista csapja a szelét reverzista dadának, aki kocsi-ban tol rezervista babát. Az egész város egy rezervista hodály. Már aludni sem tudok. Az éjjel is azt álmodtam, hogy rezervista vagyok. Hát lehet ennél borzasztóbb álma egy alliszinek.

Ezeket a szívből jövő bensőséges panaszokat Benovics őrmester úr írta el, akit az isteni gondviselés a tizenhárom napos fegyvergyakorlatra behívott rezervista testülethez csapott előadónak. Az isteni gondviselést ezúttal Voglitzán kapitány úr személyesítette.

A kapitány úr úgy találta, hogy az őrmester úrnak jót fog tenni, ha egy kicsit szórakozik a rezervistákkal, míg megszokja a harminchetes atmoszférát. Ezalatt a rezervista csuklók és horgasínak is újból bejövönek ama mozdu-

latokba, amelyekkel szükség esetén meglehet menteni a hazát.

A fent idézett panaszokat Csordás őrmester úr bajtársi megértéssel hallgatta végig s a fejét jóváhagyólag ingatta; különösen akkor, ha valamelyik kitélt nem értette meg. Mert Benovics őrmester úr állítólag tökéletesen beszélt a magyar, német, dalmát és szerb nyelveket, de olyan művésziesen keverte össze, hogy abból bihorgia ki nem igazodott. A Csordás őrmester úr természete pedig nem vette be az idegen országbéli nyelveket. Azokkal állandóan hadi-lábon állott, mint vérbeli katonához illik.

Benovics őrmester úrnak a harminchetes felszinen való megjelenése, bőséges alkalmat nyújtott a találgatásokra hogy vajjon miféle ezredtől szalasztották a bihori virágszálak közé. Voltak, akik háttározottan állították, hogy egyes-nesen Amsterdamból jött. De ugyanannyian esküdtek a kétféjű sarsra, hogy szerb kém; aki most kitapogatja a harminchetes család hálószo-batitkait.

Az elszabadult fantáziákat freiter úr Csinos zabolászta meg, mikor kijelentette, hogy szamarak vagyunk mindnyájan, mert Benovics őrmester urat a kínai császár ajándékozta Perenc Jósának a születés napjára. Tekintettel az ajándékozóra és ajándékozottra, az őrmester úr olyan magas értéket képvisel, amit mi a véges rezervista eszünkkel soha fel nem foghatunk. A legfelsőbb Hadúr kitüntetésképpen kölcsönözte az ezrednek; anyagilag és erkölcsileg felelőssé tévén érte az ezredparancsnokot. Voglitzán kapitány úr pedig a rezervis-

ták iránt érzett különös nagyrabecslése jeléül osztotta be hozzánk.

Ezt a magyarázatot némi kételkedéssel fogadtuk, de katonáéknál nem tanácsos ellenkezni a fellebbvalóval. Már pedig freiter úr fellebbvalónk volt. Diszítván a nyakát két olyan valami, amit a kaszárnyában krumplivirágnak mondanak, a katoná szentélyen kívül pedig csillagnak. Borzasztó felfogásbeli eltérés. Belé kellett nyugodnunk, hogy az őrmester úr szeméjében tizenhárom napig egy nagy értéket koptatunk, akit a császár számon is kérhet tőlünk.

Az őrmester úrnak gyermeken ártatlan kék szemei voltak, amelyekkel epedőn tudott ránk nézni. A bajusza ellenben merészen ivelt felfelé, — à la Vilmos. Az ártatlan kék szemek és a harcias bajusz, szöges ellentétben állottak egymással. Ez a diszharmónia mindig zavarba hozott bennünket. Ha a szemét néztük, az volt a benyomásunk, hogy ez az ember vajból van; vagy, ha nem is egészen, — de legalább is a fején van valami tejtermék. Ha pedig a bajuszára tévedt a szemünk, biztosra vettük, hogy Mars közvetlen leszármazottja.

Ilyen lelki kételyek közt vonultunk ki a gyakorlótérre, az őrmester úr böcs vezetése alatt. Itt kőtőlaljnyi csomókra porcióztatunk s megkezdődött a gyakorlati fogások elsajátítása, hogy adott esetben és helyzetben milyen ponton kell megragadni a fegyvert. Különös tekintettel arra, hogy valószínűsége szerint az ellenségnél is fegyver lesz.

Szamárság — gondultuk. Hiszen az egész

(Tudósításunk folytatása az első oldalról)

Ugyancsak Párizsból jelentik, hogy a burgosi nemzeti kormány tiltakozó iratot küldött a francia kormányhoz a Spanyol Nemzeti Bank aranykészletének a Francia Bankba szállítása ellen.

A burgosi kormány arra utal, hogy Spanyolország területének és lakosságának 76 százaléka már most az ő uralmát ismeri el, s így a madridi kormány a spanyol aranykészlet, mint nemzeti vagyon felől nem rendelkezhetik.

Madridban teljes a felfordulás. — Három repülőgép áll készen a kormány tagjai elszállítására

Ezernél több gyilkosság egy madridi éjszaka alatt. — A vörös rémuralom válogatott kegyetlenkedései

Londonból jelentik: Egy angol szemtanu elbeszélése szerint Madridban teljesen az anarchia és bolsevizmus lett úrrá. A kormány készen áll az elmenekülésre, mert tudja, hogy a kormánycsapatok képtelenek a várost a jól megszervezett, fegyelmezett és kitűnően fölfegyverzett fölkelőkkel szemben megvédeni.

Általában az a vélemény, hogy egy hét leforgása alatt megtörténik Madrid elfoglalása.

A Madridtól 10 kilométerre elterülő repülőtéren három repülőgép áll indulásra készen, a kormány tagjainak elszállítására. Madridban, mint ismeretes néhány nap előtt megtörténtek a világitást és beszüntették az áramszolgáltatást, nehogy a kivilágított város céltáblája lehessen a fölkelő repülőgépek támadásának. Ezt a rendelkezést azonban a kormány már a következő napon kénytelen volt visszavonni, mert egyetlen éjszakán ezernél több rablás és gyilkosság történt a sötétség leple alatt. A város elfoglalása hatalmas vérengzéssel fog járnai, mert

a kommunisták már most hangzattalják, hogy agyonlőnek minden embert, aki nyakendőt és kalapot visel.

A sevillai rádió kedden közölte, hogy Cartagenában, mely a kormánycsapatok kezében van, lázadás tört ki és utcai harcok dúlnak.

Kivégzések a templomok udvarán. Keresztrefeszítésekkel és Nero máglyával dolgoznak a vörösek.

Londonból jelentik: A *Daily Telegraph* jelentése szerint, Malagában, amelyhez egyre jobban közelednek a felkelők, a csőcselék ural-

A burgosi kormány különben elfiltotta az aranypénzermék és devizák eladását. Öt napon belül az összes bankoknak be kell szolgáltatniok arany- és devizakészletüket és vissza kell tartaniok a magánosok letéteit.

A *Times* szerint a felkelők legutóbb egymillió pesetát kaptak a hozzájuk pártolt délmorokkói hatóságoktól. Ezt az összeget a madridi kormány küldte oda bennszülöttek sorozására.

kodik. A halálraítélteket a templomok udvarán végzik ki. Akikről kiderül, hogy valami köze van bármelyik polgári szervezethez, azonnal kimondják reá a halálos ítéletet. A kivégzések leglelkesebb közönsége asszonyokból áll.

A Spanyolországból Franciaországba menekültek mind borzalmasabb részleteket mesélnek el a polgárháború szörnyűségeiből. A kormánycsapatok az almnedreloji börtön udvarán harmincyolc politikai foglyot feszítettek keresztre, majd máglyát gyújtottak a keresztek körül. Barcelonában, ahol a lakosság már éhínség előtt áll, naponta megismétlődnek a kivégzések.

V izbefojtasok. Kétszáz túszt a petróleumlánokban.

(Párizs.) A „*Matin*“ azt jelenti, hogy a *Vemedia* nevű angol hadihajó Almeriából jövet, huszonöt angol menekültet vitt Gibraltárra. A menekültek nagyon siralmas állapotban vannak. Elbeszélték, hogy az egyik spanyol hajóról, amelyet a kormány börtönnek használ, a foglyokat vasrudakhoz kötözve dobták a tengerbe.

A római „*Messagero*“ híre szerint Bilbao-ban a felkelők hadihajóinak megjelenésekor kétszáz túszt a benzinkutak közelébe vittek. A bombák felgyújtották a petróleumraktárt és a túsztok valószínűleg valamennyien odaégték.

A szakszervezetek is borzadnak a kegyetlenkedések miatt.

Párizsból jelentik: A Havas-ügynökség közli Barcelonából, hogy Kataloniában látszólag csend van, azonban mindenütt tömegesen

folyik a lelkészek és a jobboldali pártállásuk miatt gyanús munkáik kivégzése. A kivégzettek száma Barcelonában is már négyszázra tehető.

A kivégzettek között van leridai (katalánul: leyda) püspök, a katalán egyház tartomány katolikusainak a feje. Továbbá kivégezték még a Lerroux-kormány katalániai volt főbiztosát, továbbá a Hispano-Suisse autógyár barcelonai üzemének igazgatóját. A kivégzéseket nekivadult rajongók csoportjai hajják végre.

Ezek annyira elszaporodtak, hogy ellenőrzésük lehetetlen. A névleges hatóságok mindent elkövetnek a kilengések megakadályozására, de tetetlennel azokkal szemben.

Perepignanból (a Katalániával szomszédos délpírénéi francia departement székvárosából) jelentik: Barcelonából érkezett spanyol utasok szerint a város a szokott képet mutatja. Legfeljebb annyi a feltűnő, hogy sok fegyveres ember jár az utcákon. A papok és a jobboldaliak kivégzése egyre tart. A kivégzéseket a milícia csapatai végzik, a kormány engedélye nélkül, előre összeállított névsor alapján.

Más jelentések szerint a vérengzéseket már maguk a szakszervezetek is megúnták és tüzel-vassal igyekeznek Kataloniában a rendes életet helyreállítani.

Harmínckétezer halálos áldozat.

Buenos-Airesből jelentik: Egy jobboldali spanyol politikus, aki kedden érkezett Spanyolországból, kijelentette, hogy a polgárháború halálos áldozatainak száma eddig 32 ezerre tehető. Az anyagi kár 5 millió peseta.

Bakkay Kálmán művei:

Vasárnapi és ünnepi leckék és evangéliumok magyarázata . . . 60 lei
Római katolikus katekizmus* 72 „
Ujszövetségi biblia* 24 „
Öszövetségi biblia* 24 „
* Iskolai és magánhasználatra egységesítve.

TANULJATOK TÖLEM 200 „

(A jubileumi Szentév alkalmával igen alkalmas kézikönyv papoknak és világiaknak egyaránt).

Kapható: **Könyvosztályunknál.**

világ annyira telítve van békevágygal, hogy szinte már csepeg belőle a béke.

Villásreggeli tájban egy kondába tereltünk, mert az őrmester úr összbonyomást akart nyerni a rezervista mancsaifról. Szép kék szemével szelíden nézett ránk s egy fegyverfogást vezényelt. Megesínáltuk. Hadd teljék benne kedve.

Mikor elült a zaj, az őrmester úr mélyen elszomorodott; a szemei majdnem könnybe lábadtak és csak annyit mondott:

— Szegény hazám!

Azt hiszem némileg összefüggésben volt ezzel a fegyvertényvel, hogy nyomban utána kétszer körül szaladtuk a gyakorlóteret. Fúj-tak, ziháltak a tartalékos vitézi tüdők, miközben az őrmester úr anyai jószággal magyarázta, hogy ebéd előtt egy ilyen kis élénk mozgás felér egy féldeci gabonapálinkával. Ugyanazt a hatást váltja ki. Ha Isten segít, holnap háromszor futjuk körül. Ezt műnyelven lauffenzívának nevezik.

Ámde minden gyönyörűségnek vége szokott lenni. És így a fegyvergyakorlatnak is egyszer vége lett. A tizenkettedik nap délutánján közölték velünk, hogy több kirukkolás nem lesz, mert a tizenharmadik napot az ezredes úr kegyelemből elengedte. Mindenki tegye tisztába a fegyverét és szuronyát, mert később előadunk záradékol egy tréfás játékot, amelynek a címe: „Fegyvervizit”. Katonai vigjáték. Irni fogja Benovics őrmester úr, — a rezervisták nesztora.

A fegyvervizittel annyit ijesztettek már

bennünket, hogy utoljára már megszoktuk s az immáron végzett rezervistáknak csak elenyésző hányada vette komolyan. En nem tartoztam ezen elenyésző hányadba. Szabad folyást engedtem a tisztálkodási hajlamaimnak. Eppen hófehérben tündökölttem, mikor a derült folyosóról becsapott a villám; helyesebben a naposkáplár:

— Fegyvervizit. Mindenki tűzze fel a szuronyt a puskára és mars le az udvarra. Öltözködni nem kell. Mindenki úgy menjen, ahogy van.

Kénytelen voltam eddigi álláspontomat revidálni és belátni, hogy mégis csak van abban valami, ha az ördögöt sokszor festik a falra.

Benovics őrmester úrnak mindenkihez volt egy vesékhatható nyájas szava. Hozzám például így szólott:

— Maga úgy néz ki mint egy rezervista angyal.

Majd a szuronyomra tévedt a szemem, amely úgy pirult a rozsdától, mint a falusi kislány, mikor férjhez kéri.

— Mi ez?

— Szurony.

— Ez a maga lelke. Ha most meghalna és tévedésből a mennyországba menne, egy kompánia angyal tizenhárom napig sem smirglizné fényesre a lelkét.

Ez megdöbbenő volt. Eddig mindig azt hittem, hogy a lelkem hófehér, de most kételyeim támadtak, — hátha csakugyan van összefüggés a szurony és a lelkem színe között. Mit lehessen tudni.

— Vízit után bejön hozzám, — szólt és tovább lépett.

A magánkihallgatás nem remélt barátságos keretek között zajlott le, amelynek folyamánaképpen a bajtársaktól beinkasszáltam egy-egy hatost a haza oltárára, fegyvertisztítási alcímen. A hatosok csudákat műveltek, mert minden rozsdás fegyver egyszerre tiszta és bevezhető lett. Elsősorban persze az enyém. Mikor a hatosokat beszolgáltattam, feltűnt nekem, hogy az őrmester úr szimatja megtompult, mert nem érezte rajtuk a rezervista szagot.

Másnap kitanácsoltak bennünket a szobák-ból, mint immáron nem odaváló elemeket. A kaszárnya udvaron vártuk a szabadságos kis könyvek kiosztását. A volt lakosztályunkból naftalin és karbol szag áramlott felénk. Az udvaron Voglitzán kapitány úr tűnt fel; egyenesen nekünk tartott:

— Igaz, hogy az őrmester egy-egy hatost szedett be maguktól fegyvertakarításért? — kérdezte vésztjósloán.

Nagy zavarba jöttünk. Pillanatig küzdött bennünk a civil a katonával; de utoljára is a katona győzött s egyöntetűen letagadtuk. Isten bocsássa meg nekünk.

A kapitány úr úgy nézett ránk, mint kifosztott bamba áldozatokra. Azután egy pár cifra megjegyzést tett, amelyet, ha lógrás szerint megfejtünk, az jött ki belőle, hogy Benovics őrmester úr a polgári életben kucséber és szintén rezervista volt. Kár, hogy már elment.

Szabadtéri előadás

szombat és vasárnap este 9 órai kezdettel

PEER GYNT

a róm. kat. székesegyház előtt

Elsőrangú szereplők

Ragyogó táncok

Lenyűgöző zene

Kápráztató színes fényhatás

Pazar színpadi technika

Helyárak: 45, 30, 20 lei

Jegyelővétel a színház baloldali pénztáránál

Számozott helyek!

Külön villamos járat!

Aki át akarta úszni a Niagarát

Webb kapitány, az angol úszócsoda

A berlini olimpián ugyan ki gondolt a minden idők legnagyobb úszócsodájára, Webb Matthew tengerészkapitányra? Akinek pedig kalandos élete méltó volna rá, hogy époszban maradjon az utókorra.

Az első hőstett

A fiatal tengerésznek a víz második életeleme volt. A tenger hullámainak hátán ép olyan otthonosan érezte magát, mint a szárazföldön. Szinte kísérteties ereje képessé tette rá, hogy a legerősebb hullámzásban is órákat usson fadradság nélkül. Izmos, hajlékony testét mintha csak erre a célra formálta volna a természet.

Huszesztendőskorában a „Russia” nevű kereskedelmi hajón szolgált. A hajó erős viharba került s a hullámok egy matrózt lesodortak a fedélzetről. Webb haborzás nélkül utána ugrott. Sikertelenül megragadnia a fuldokló matrózt s mivel az uszáshoz mind a két kezére szüksége volt, a fogával a ruhájánál fogta a matrózt, uszott vele egy óra hosszáig, míg végre a hajó legénységének sikerült mindkettőjüket a fedélzetre huzni. A matróz halott volt — de halálát nem fulladás, hanem szívszélhűdés okozta.

A „csatorna” átúsztása

Leghíresebb tettét 27 esztendőskorában vitte véghez, amikor 1875-ben Dover és Calais között átúsztatta a La Manche-csatornát. Roppant embertömeg várta a parton és Webb a nézők örömrivalgásai közt szállott ki a hullámokból. Ez a bravúr 150 ezer frankot szerzett a fiatal kapitánynak és háztartást alapíthatott s egy ideig a férj és családapa tanácsai nem tudták elteríteni.

Egy 128 óráig tartó fürdő

Webb tervének kivételével kemény, rendszeres tréninggel fogott hozzá. 35 esztendőskorában érezték teljében érezte magát. Londonban egy ízben 60 órát uszott egyfolytában. Ezután Amerikába hajózott és ott olyat produkált, amit azóta se csináltak utána: Bostonban mindössze egy 97 perces megszakítással 128 órát uszott.

1883 nyarán Webb hozzáfogott, hogy megvalósítsa Niagara-tervét. Egy nagy amerikai vasútársaság 50 ezer dollár jutalmat tűzött ki a számára.

Webb vállalkozásához egy olyan helvet választott, amely csak pár kilométernyire van felülte annak a helynek, ahol a Niagara rengeteg víztömegei óriási robajjal a mélybe zuhannak. A sziklák közé szorított folyó példátlan erővel rohan ott s a számtalan örvény a legkiválóbb fatörzseket is gyufaszálak módjára nyeli mély ölébe.

Küzdelem a Niagarával

Még egyszer megpróbálták Webb barátai, hogy az elszánt uszót lebeszéljék vakmerő tervéről. De Webb nevetve vetette le ruháit s az árba vetette magát. Csak híres vörös uszónad-

rágja volt rajta. És megkezdődött a gigantikus küzdelem a vaskarat, az acélos izmok és a víz-és-áradva, zugva rohanó ereje közt.

Egy hatalmas örvény elkapta az uszót, forgatagába huzta, le egészen a fenéig — a kristálytiszta vízben lehetett látni Webb testét — de Webb néhány tempóval kiragadta magát az örvényből s hatalmas tempókkal uszott tovább.

Néha úgy látszott, hogy a sziklákon fog szétzúzódni, vagy valamelyik örvény leselekedő mélyébe vész, de Webb mindig győztesen került ki a veszélyből.

Az ár ereje egyre közelebb, egyre veszedelmesebben, fenyegetőbben sodorta a szakadék széléhez. De az út nagyobb része már mögötte volt.

Elmerülés a cél előtt.

És most... Még csak 20 méter választotta el a mentő parttól. A folyó itt egy kis hajlást csinál, úgyhogy kissé nyugodtabbnak látszik s a merész uszónak kilátása van, hogy szerencsésen elér egy kis öblöt. A víz sodra azonban még mindenképpen hallatlanul erős és alig 300 méternyi távolságban dörögnek a Niagara-vízesés víztömegei.

Ugyilátszik, hogy Webb győz. A part közelében levő pár kis örvénnyel már majd csak boldogul.

És hirtelen remült kiáltás hangzik fel a nézők ajkáról. Webb feladja a küzdelmet! A cél már szinte megfoghatóan a szeme előtt van, de Webb mozdulatlanul fekszik a vízen s ellentétlenül engedi, hogy az ár elragadjja. És akkor egy újabb, még remültebb kiáltás: az uszó teste eltűnik a zuhatag habzó, pezsgő, dörögő káoszában.

Másnap reggel Lewiston mellett, a vízeséstől 6 kilométernyire, huzták ki Webb kapitány holttestét. Az orvosok megállapították, hogy szívszélhűdés ölte meg.

A Niagara az utolsó pillanatban elragadta áldozatát.

A Karitász táncmulatsága Secueniben. Secueni. Saját tud. Vasárnap rendezte meg a római katolikus leányegyesület a szokásos „Karitász” táncmulatságát, özv. gróf Stubenberg Józsefné védnöksége alatt. A mulatság iránt az egész környéken nagy érdeklődés nyilvánult meg.

Háztulajdonosok tájékoztatója. A Háztulajdonosok Szövetsége tagjainak és általában az összes háztulajdonosoknak a figyelmét ismételtelen felhívja arra, hogy az ujonnan megkötött vagy meghosszabbított bérleti szerződéseket augusztus hó 30-ikáig és illetve a szerződés megkötésétől, vagy a bérviszony megkezdésétől számított 30 nap alatt a súlyos jogkövetkezményekre tekintettel okvetlenül illelkeztessék. Szerződési blankettek központi irodánkban és titkári hivatalunkban a háztulajdonosok rendelkezésére állanak. Ugyanezeket a helyeken a szerződéseket ki is töltethetik. Központi irodánk az összes állami kötvények lejárt szelvényei beváltásánál közreműködik. *A Háztulajdonosok Szövetsége.*

Temetések. Havas Olga 37 éves korában meghalt. Temetése szerdán 11 órakor volt a Rulikovszky kápolnából. — *Bálint* Erzsébet 28 éves korában meghalt. Temetése szerdán volt Uilacul de Beiuson. — *Orosz* József 76 éves korában meghalt. Temetése szerdán 6 órakor lesz a Haller-kápolnából. — özv. *Sáray* Imréné szül. *Bodnár* Laura 72 éves korában meghalt. Temetése csütörtökön 7 órakor lesz a Haller kápolnából. (Erdélyi „Concordia”).

A bihormegyei szállodások, vendéglősök, kávéosok zászlószentelő nagygyűlése. Az oradeai és bihormegyei kávéosok, szállodások és vendéglősök szindikátusa szeptember 8, 9 és 10 napjain, háromnapos kongresszust tartanak, a szakmáikat érdeklő ügyek megtárgyalására. A kongresszuson ünnepélyes keretek között szentelik fel a szindikátus új zászlóját. A zászlóanyja I. *Niculescu* bucuressi tartományi elnök felesége lesz. A védnöki tisztelet *Ileusu* tábornok, divizionárius, *Mihaescu* táblai enök, dr. *Bancila* prefektus és dr. *Bledca* az időközi bizottság elnöke vállalták el.

* **Felvétel az oradeai Szent József fiúnevelő intézetbe.** A miniszteri jóváhagyással működő Szent József fiúnevelő intézet felvesz még az elemi, Gojdu-liceum román és magyar tagozatára és kereskedelmi iskolába járó rendez bentlakók növendékeket. A gondos felügyelet és lelkiismeretes naponkénti többszöri csoportos és egyéni tanítás biztosítja a lelki fejlődést és szép tanulmányi eredményt, a tágas udvaron felállított modern tornaszerek, állandó orvosi ellenőrzés, jó és bőséges táplálkozás pedig a testi fejlődést. Érdeklődőknek készséggel nyújt felvilágosítást a Szent József fiúnevelő intézet igazgatósága Oradea, Str. Brătianu No. 7.

Eduárd király szórakozása a dalmát partokon. Belgrádból jelentik: Eduárd király jachtja folytatja bolyongását az Adrián. A raguzai öböl kis szigeteinek megtekintése után a király ismét visszatért Raguzába, ahol az építészeti remekműveket tekintette meg és szorgalmasan fényképezte Raguzai szépségeit. Kedden este az egyik raguzai vendéglőben vacsorázott. Duff *Cooper* hadügyminiszter kijelentette, hogy a király egy hónapig marad a dalmát partokon, ha a lakosság magatartása ezt lehetővé teszi.

* **Vulturii-Sasok Turista Egyesülete f. hó 23-án, vasárnap reggel a kies fekvésű Derna-Tatarus bányavidékre rendez kirándulást.** Maga az út is gyönyörű szép serpentin uton halad fel, engedélyt kaptak a szén- és aszfalt bányák megtekintésére is. Gyalogolni nem kell, így azon kezdő turisták is részt vehetnek. Részvételi díj tagoknak 65 lei, vendégeknek 80 lei. Indulás vasárnap reggel 6 órakor. Jelentkezni lehet az egyesület irodájában dr. Lazar Auréli-utca 14. Gyenge István ékszerésznél Alexandri-utca 12. és Mocsary Sándor írógépesnél Bul. Regele Ferdinand 13. sz. alatt. Ugyanakkor már most felhívjuk a figyelmét a közönségnek a folyó hó 30-án rendezendő Baitai kirándulásra, ami szintén a Sasok fognak megrendezni.

Halálozás. Lázár Gyula, Selesu, meghalt. Temetése f. hó 19-én, szerdán d. u. 6 órakor volt.

Az Építőiparosok Szövetsége tisztelettel felkéri a szövetség választmányi tagjait, hogy augusztus 20-án, csütörtökön délután pont 6 órakor a Munkakamara földszinti nagy termében megtartandó rendkívül fontos tárgyú összválasztmányi gyűlésen feltétlenül megjelenjenek.

Tegnap reggel megkezdődött a jegyelővétel a színház baloldali pénztáránál a Peer Gynt szabadtéri előadására. Oradea, augusztus. Mind az a rengeteg készülődés, ami közel két hete folyik a székesegyház patinás épülete előtt, befejezéshez közelít. Már csak két nap választja el Oradea művészetért rajongó közönségét attól, hogy Ibsen egyszerű alkotásában a ragyogó szabad tér ege alatt gyönyörködjék. Ünnepi játékok!... és Szabadtéri előadás!... Ezzel a két szóval van teli egész Európa, mintha a lélek kitorló és szabadulásának mértékét jelentené, mely a reménytelenül zárt és lehatárolt falak közül szabad levegőre vágyva, szimbóizálna a lélek szabaduló belső készülődéseit. Színes fényhatásokról, reflektorokról és sok ezer vörös vilnykörték fényéről a rendezőség gondoskodott. A vilálynos járatok, amint már jeleztük, bevárják a vendégeket a muzeumkert előtt és előadás után még egy óra hosszat teljes villamosjárat lesz Oradeán úgy szombaton, mint vasárnap. A helyek számozottak. A rendezőség minden torlódást vagy félreértést el akar kerülni. A helyárak 45, 30 és 20 leicsek s ezért ennyire mérsékeltek, mert lehetővé akarta tenni a rendezőség, hogy Ibsen egyszerű alkotását mindenki külföldön is megnézhesse.

Szabó István püspöki helynök 25 éves kanonoki jubileuma

Satu-Mare. Saját tud. Bensőséges ünnepet ült a satumarei Székeskáptalan Szabó István pápai prelátnak, püspöki helynök káptalani kinevezésének negyedszázados fordulóján. Augusztus 14-én mult huszonöt éve annak, hogy Szabó István királyi kinevezését beiktatták a satumarei püspöki irodában.

Ezt a jelentős évfordulót csöndben, de annál nagyobb melegséggel tartották meg. Senki sem készült rá, legkevésbé Szabó István, aki a nagy emberek lelki gazdagságát jellemző szerénységgel akart tovább menni amellett a dátum mellett, amikor negyedszázaddal előbb a Székeskáptalan tagjai sorába állították. A Gondviselés benne áldást adott ennek a sok nyomoruságot magában rejtő hatvanéves városhoz, amelynek szociális sebeit legelső sorban és a legtöbb szerénységgel Szabó István köztözegeti, ápolgatja. Az elviharzott negyedszázad alatt nem volt olyan emberi célokért történt megmozdulás, amelyben Szabó István püspöki helynök ne vette volna ki a részét. A megyében alig emeltek hajlékot Istennek, amire Szabó István ne járult volna hozzá. A katolikus kultúra otthonai is nagyrészt az ő ádozatkezségét, Istenért és az emberekért való rajongását bizonyítja. Ha csöndben, titokban is folyt le ez a jubileum, azért nemcsak Satu-Mare, hanem az ardeali katolikuság aranybetűs ünnepének tekinthetjük.

A jubileum talán nyomtalanul tűnt volna tova, ha Ilosvay Lajos apátkanonok nem tartja permanenciában. A pontos dátumban azonban ő sem volt biztos. Nagy titkolódással előszedette a püspöki iroda 1914-es évszamu iktató könyvét s abban megtalálta annak a leírtnak az iktatását, amely szerint a király Szabó Istvánt a satumarei Székeskáptalanhoz kanonoknak nevezte ki. Ilosvay Lajos apátkanonok az évfordulóról említést tett a káptalanban, amire Ilosvay Lajos, dr Kovács Gyula és Komka Vilmos kanonokok Szabó Istvánhoz mentek. Ilosvay meleg szavakkal üdvözölte Szabó István püspöki helynököt, aki megadul-tan mondott köszönetet a megemlékezésért.

A dolog nyilvánosságra került s a város polgársága — felekezeti különbség nélkül — együtt ünnepelt a Székeskáptalannal, amit az a sok szerencsekívánát is bizonyít, amellyel Szabó István püspöki helynököt a negyedszázados évforduló alkalmából felkeresték.

A francia és lengyel vezérkarok közötti tárgyalásokat Párizsban tovább folytatják

A román vezérkari főnök is ellátogat Varsóba

Párizsból jelentik: A Petit Parisien Gamelin tábornok varsói megbeszélésével foglalkozva, megállapítja, hogy a francia—lengyel kapcsolatok új, jelentős korszakához érkeztek el. Az a baráti szellem, amely a varsói látogatást körülvette, bizakodásra ad jogot.

A tanácskozások során Lengyelország külpolitikájának minden kérdését megvitatják; így: Lengyelországnak szomszédaihoz való viszonyát és a lengyel fegyverkezés kérdését.

A megbeszéléseket Párizsban folytatják szeptember elején, amikor Rydz Smigly vissza-

nozza Gamelin látogatását.

Varsóból jelentik. Samsonovici román vezérkari főnök varsói látogatásának bejelentését lengyel politikai körökben nagy érdeklődéssel fogadják. A sajtó egyrésze összefüggésbe hozza a látogatást a folyamatban lévő francia-lengyel katonai megegyezéssel.

Samsonovici előreláthatólag szeptember második felében utazik Varsóba. Szeptember elején Rydz Smigly, lengyel hadsereg-főfelügyelő Párizsba látogat el, de a román vezérkari főnök varsói tartózkodása alatt már ismét Varsóban lesz. Samsonovici a lengyel vezérkari főnöknek, Sztaszjevicsnek vendége lesz.

Vaklárma támadt, hogy Olaszország hadikészülődéseket folytat a spanyol eseményekkel kapcsolatban

Rómában hivatalosan cáfolják ezeket a híreszteléseket. San-Sebastianban a foglyokon állnak bosszút az ostrom miatt

Rómából jelentik: Az utóbbi időben különböző hírek kelték szárnyra az olasz hadsereg hadikészülődéseiről. Hír szerint teljesen felkészülten várják már a háborút. Ezeket a készülődéseket összeköttetésbe hozták a spanyol eseményekkel.

Rómában a legerélyesebben cáfolják ezeket a híreket és megállapítják, hogy egész Olaszországban, de különösen Rómában, a legteljesebb nyugalom van. Olasz hivatalos körök már többször hangoztatták, hogy Olaszország a legteljesebb semlegességet akar tanúsítani a spanyol eseményekkel szemben.

A madridi kormány hatályon kívül helyezte a levéltitkok alkotmányos jogát.

Madridból jelentik: A hivatalos lapban rendelet jelent meg, amely kimondja, hogy a külföldről Spanyolországba érkező leveleket cenzurának vetik alá. Ez a rendelkezés megakadályozza az érintkezést a fölkelők és azok

között, akik a kormányhoz tartozó területeken élnek és rokonszenveznek a fölkelők mozgal-mával.

San Sebastianban kivégezték Romanonez volt miniszterelnököt.

San Sebastianból jelentik: A San Sebastian megszállva tartó kormánycsapatok a bombázás-ért való megtorlásképpen több foglyot kivégeztek. Kivégezték Romanonez gróf volt miniszterelnököt is. A „Matin” értesülése szerint az elv az, hogy a bombázás minden áldozata után hét foglyot végeznek ki.

A Jour szerint a nemzeti csapatok bekerítették Zarauza helységeit és ezzel elvágták a kormánycsapatok összeköttetését San Sebastian és Bilbao között.

A Havas jelentése szerint a fölkelők a korábbi reggeli óráktól kezdve rendkívül heves támadást vezetnek Irun ellen. Már az éjszaka folyamán elfoglalták a közeli hegyeket.

A madridi kormány vészbiróságot állított a „cyanus” madridi tiszték ellen.

Madridi jelentés szerint a katonai külön bíróság vád alá helyezett 3 tábornokot, 7 ezredest, 6 alezredest, 6 kapitányt, 118 hadnagyot, 42 altisztet és 14 polgári személyt, akiket a fölkelőkkel való rokonszenvezés gyanúja miatt már néhány nap előtt fogságba vetettek.

A Reuter szerint a madridi kormány elhatározta, hogy feladja San Sebastiant. A hír még megerősítésre szorul.

Fölkelők győzelme, kormánycsapatok kivégző tevékenysége, tiltakozás a Vörös Keresztnél.

Liszbaból jelentik: Lano tábornok jelenti, hogy a fölkelők egyik oszlopa Granadából kiindulva, megverte a kormánycsapatokat. Hét ágyut, 11 gégfegyvert és 12 ezer puskát zsákmányoltak.

A kormánycsapatok százával végzik ki a fölkelőket. Kivégezték Jaen 81 éves püspököt is.

Párizsból jelentik: A Figaro szerint a burzsoi ideiglenes kormány szerdán reggel körtáviratban bejelentette a külföldi kormányokkal és a nemzetközi vöröskereszt egylettel, hogy a madridi kormány csapatai az utóbbi napokban ismételtén gázbombát használtak.

Orvoskülnötmény indul Angliából a spanyol hadszíntérre.

Londonból jelentik: A hét végén indul el Angliából Spanyolországba az első orvoskülnötmény, amely négy orvosból, nyolc segédorvosból, hat ápolóból és három titkárból áll. A külnötmény bőséges felszerelést visz magával és két csoportban: északon és délen fog szolgálatot teljesíteni.

Eden angol külügyminiszter munkába kezdett a spanyol eseményekre vonatkozó semlegesség dolgában

A német válaszigjegyzék a magánzállításokat és az önkéntesek toborzását is eltiltani kívánja

Londonból jelentik: Eden angol külügyminiszter, aki kedden tért vissza szabadságáról, a spanyol polgárháború ügyében azonnal fontos tárgyalásokat folytatott a külügyi hivatalban. Átnézte azt az olasz jegyzéket, amelyben az olasz kormány cáfolja, hogy Olaszországból, vagy az országon keresztül a fölkelők számára hadianyagot szállítanak.

A német válaszigjegyzék nyilvánosságra juttatása után londoni kormánykörökben kevésbé bizakodóvá vált a hangulat. Ugy vélekednek, hogy a német kormány kifogásai nem fogják megkönnyíteni a semlegességi megegyezést.

Francia körökben a német választ nagy megnyugvással fogadták és bíznak abban, hogy Németország után Olaszország is elfogadja a semlegességi indítványt.

Mi van a német jegyzékben?

Berlinből jelentik: Német illetékes helyen a Franciaországnak átadott jegyzék tartalmát a következőkben foglalják össze:

A francia kormány hétfőn tájékoztatta a német kormányt arról a megállapodásról, amely Anglia és Franciaország közt a spanyol semlegesség tárgyában létrejött. A két nagyhatalom kötelezi magát arra, hogy az olasz, orosz, portugál és német kormányok csatlakozása esetén, megtiltja a fegyver, lőszer, hadieszközök, repülőgépek és hadihajók szállítását Spanyolországba a spanyol gyarmatokra és Spanyol Marokkóra. A német kormány közölte a francia kormánnyal, hogy a maga részéről is hajlandó ilyen tilalmi rendelkezések kiadására a következő feltételek mellett: 1. A spanyol kormány adja vissza a Madridban lefoglalt közlekedési repülőgépet. 2. Valamennyi számbajöhető hadianyag és repülőgépgyártó iparral rendelkező állam kötelezze magát és ezen felül a fegyverszállítási tilalom érvényét terjeszték ki a magán-cégek utján történő szállításokra is.

Ugyanakkor kifejezésre juttatta a német kormány azt, hogy szükség volna, kormányok tilalmi rendelkezéseit kiterjeszteni a Spanyolországba induló önkéntes csapatok szállítására is.

Afganisztánba ősmagyar nyomokat megy keresni egy fiatal magyar tudós

Körösi Csoma Sándor utóda lesz Ligeti Lajos, az ősmagyar történelmi kutatás terén

Budapestről írják:

Harmincöt éves, tehát tudósnak ugyancsak fiatal ember Ligeti Lajos. Udvarias, szerényen halkszavú, mint aki biztos erőt érez magában. Ma még ott lakik a vakációra ösönnesedett budai Eötvös-kollégiumban, de a napokban már indul nagy útjára, Afganisztánba.

Ligeti Lajos most a budapesti egyetem bölcsészeti karának magántanára. Hazai és külföldi szaktudósok körében elismert tekintély. Amikor tizenhét évvel ezelőtt beiratkozott az egyetemre és mint tisztajelel tanuló a báró Eötvös-kollégium tagja lett, orientálistának készült. Az arab és perzsa filológia érdekeltte.

A keleti filológia a legérdekesebb tudományok egyike. De a legnehezebb is. Borzasztó sok rajongó garázdálkodik ezen a területen és nagyon kevés a tudós. Ligeti Lajos tudósak készült. Az egyetemen szigorúan, rendszeresen akart az arab és perzsa filológiával foglalkozni. Kötő mestere is akadt volna a világhírű Kmoskó professzor személyében.

Igy aztán Németh Gyulával, a budapesti egyetem hírneves turkológusával került össze.

Németh Gyula Ligetihez hasonló típusú ember. Csendben, de annál nagyobb szorgalommal, kitartással és rendszerességgel dolgozik. A török nyelvészet világszerte elismert szakembere. Hungarológus. A török őstörténet és nyelvészet számára eszköz ahhoz, hogy a magyarság őstörténetét megismerhessük. A magyarság magját alkotó finn-ugor eredetű halász-vadász ősnépet ugyanis török-eredetű néptörzsek nevelték és szervezték meg harcias néppé, olyanná, amely végül is Közép-Európában telepedett meg és maradt meg évszázadok vízvívatai között. Ha tehát ismerjük az ősi török nyelvet, életmódot és történelmet, akkor ebből következtethetünk az ősi magyarra is. A török filológia azonban eddig csak egy-egy kiváló tudós munkaterülete volt. Megszervezett, rendszeres, tudományos munka itt még nem volt. Az európai nemzeteknek valahogyan nem problémájuk a turkológia. Ezért határozta el Németh Gyula, hogy azokat a fiatal magyar tudósokat, akik a keleti filológiával akarják foglalkozni, magaköré gyűjti és velük nekikezd a turkológia tudományos művelésének.

A kínai, tibeti, mandzsu és mongolvilágon át...

Németh Gyula első tanítványainak egyike volt Ligeti Lajos is. A fiatal tudósjelöltet Németh irányítani kezdte tanulmányában, többek között rávette arra is, hogy tanuljon kínaiul.

A kínai évkönyvek végigkísérik a hatalmas birodalom egész történetét és így állandóan megemlékeznek azokról a népekről, akikkel valamilyen, akár barátságos, akár ellenséges viszonyban voltak. Előszörban a törökfajú népekről tartalmaznak ezek az évkönyvek értékes tudósításokat. A hunok, a mongolok, a türkök és más egyéb, kevésbé ismert törökfajú népek állandóan veszélyeztettek a hatalmas kínai birodalomnak nemcsak függetlenségét, de békéjét is.

Ligeti Lajos tehát megtanult kínaiul. Kezdte Budapesten és folytatta Párizsban. Kínában pedig befejezte tanulmányait.

De tanult más nyelveket is. Megtanult mongolul, megtanulta a tibeti és mandzsu nyelvet is. (Csak megemlítjük, hogy a mongol tulajdonképpen óriási nyelvcsalád, amely egész hokor nyelvet foglal magában.) Ezekre mind szüksége van, mert hiszen valamennyi irodalmi nyelv és valamennyi irodalmában értékes adatok lelhetők a közép- és nyugatázsiai törökségre. Persze ezeknek a nyelveknek a tudása feltételezi a német, angol, francia és orosz nyelvek teljes ismeretét is.

Ezeket tanulta az egyetemi hallgató Ligeti, hogy orientalista lehessen. Ezek azonban csak amolyan előkészületek voltak ahhoz, hogy komoly tudós lehessen. A doktori dissertációjá volt az első nagyszabású tudományos dolgozata.

A törzsnevekből irt, azt kutatta, hogy miért, hogyan kapják a török és mongol néptörzsek neveiket és hogy az itt nyert tapasztalatok mennyiben hasznosíthatók a magyarok őstörténetében. Aki a kezdő tudós professzorának, Németh Gyulának nagy-szerű könyvét olvasta a *Honfoglaló magyarság kialakulásáról*, az értékelni tudja ennek a lát-szólag semmitmondó, jelentéktelen tárgyú kis dolgozatnak nagy jelentőségét.

A nemzetközi tudományosság ítélőszéke előtt egy, Attila családfájáról irt értékezésével jelent meg. Hirth, kiváló német származású amerikai sinológus professzor kimutatta, hogy Attila hunjai azonosak a kínai évkönyvek leggyakrabban szereplő idegen néptörzsével, az úgynevezett *hiung-nukkal*. Bizonyításának alapjúl Attilának a családfája szolgál, amely a magyar krónikában megtalálható. Ezeknek megfelfedezését megtalálta a kínai évkönyvekben.

Körösi-Csoma Sándor utóda Ligeti

A fiatal magyar orientalista azután Párizsba került ki és a világhírű francia Pelliot professzornak lett a tanítványa. 1928-ban pedig már Mongóliában van tanulmányuton. Ő csak tanulmányutnak nevezi, de ez sokkal több volt annál. Olyan helyen járt, ahol európai még nem hagyta ott lábnyomát. Amíg ugyanis Mongólia nyugati része meglehetősen ismert terület, az orosz kutatók bejárták már, hiszen birodalmuk érdekkörébe tartozik. Keleti-vagy Kínai-Mongóliával nem sokat törődtek. Valahogyan kimaradt az európaiak érdeklődési köréből. Utiélményeit „Sárga istenek, sárga emberek” címen írta meg.

Tudományos kutatásainak eredményeit csak most renndezi sajtó alá. Hat vaskos kötetet fognak kitenni és Párizsban jelennek meg, a *Bibliothèque Nationale támogatásával*. Különdön szenzáció lesz. Ligeti gyűjtőútjának ugyanis roppant nagy tudományos jelentősége van. Ő az első, aki, ha csak összefoglaló képet is, de képet ad az óriási mongol birodalomról, amelyről eddig csak sejtéseink voltak. A *Kinyilatkoztatások könyvét*, a *Kandzsurt* ő tanulmányozta elsőnek eredetiben. Hogy ez nem volt kis munka, annak bizonyítására felhozzuk, hogy *száznyolc kötetből áll, a „kötetek” vagy félméter vastagok és a lapjaik akkorák, mint egy kinyitott ujság.*

Erdekesége felfedezésének az, hogy a budhista kánonikus könyveknek a tibeti fordítását ugyancsak egy magyar tudós, Körösi-Csoma Sándor fedezte fel. Ligeti bízza meg az Akadémia, éppen ezért a nagy magyar dzsüakutató életrajzának megírásával, mely 1942-ben fog megjelenni Csoma halála centennáriuma, amikor nagy nemzetközi orientalista kongresszus is lesz Budapesten.

Magyar nyomok s rokonok után Afganisztánban.

Mostani afganisztáni útja ugyanazt a célt szolgálja, mint eddigi tanulmányai. Afganisztánban ugyanis egy olyan mongol törzs él,

* Az emésztőszervek megbetegedéseinek kezelésénél reggelenként 1-1 pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz abszolút megbízható hashajtó. Az orvosok ajánlják.

amely Dzsingisz-kán seregéből szakadt ki. Ezek a mogulok. Tanulmányozásuk azért fontos, mivel ez a mongol törzs elszigetelten él itt és rendkívül sok ősi szokást őrzött meg magában. A tudósok tudnak ítézésükről, azonban nem tanulmányozták még eddig. Száz évvel ezelőtt egy Leeds nevű angol orientálista irt róluk, mindössze pár sort és híradása mára már teljesen elavult. 1903-ban a finn Ramsted tervezett oda expedíciót, azonban orosz állampolgár létere az afgánok nem engedték be országukba, ekkor a határon telepedett meg, de az ott duló járványok megölték egyik szolgáját, úgyhogy három nap múlva már vissza is fordult.

Tizenhárom hónapig akar az afganisztáni Herátban tartózkodni. Előzőleg azonban két hónapot Perzsiában tölt. Meshedben, ezen a híres perzsa zarándokhelyen kéziratok után kutat. A magyarok őstörténetére vonatkozólag ugyanis rendkívül értékesek az arab és perzsa források. Ezeknek egyrésze azonban teljesen elveszett, mások pedig csak késői kivonatokban maradtak ránk. Nemrégiben azonban a források egyike ott napfényre került. Ezt az új leletet akarja tanulmányozni Ligeti és reméli, hogy a meshedi hatalmas könyvtár kéziratjai között még másokat is sikerül találnia.

Útjára, amelyet az Akadémia támogatásával tesz meg, egy bennszülött szolgál fogja elkísérni.

Folyóirat-szemle

A Rózsasző legutolsó száma az alábbi érdekes és szép tartalommal jelent meg: Sarka Lajos: Aranyhidak (vers). — Amicus: „Mulleres in Ecclesia tacent”. — Sarka Lajos: Szent dalok Asszonyának (vers). — Dévald László: Amerikai levél. — Szilágyi Magda: Az élet (vers). — Tuka János: A szent olvasó. — Sarka Lajos: Suggeli ének falun (vers). — Koncsag Margit: Sugarka, A fenyő és a fűzfa. — Sarka Lajos: Lepke a porban (vers). — Rózsasző. — Leányrovat. — Sarka Lajos: Az Ész (vers). — Hírek. — Kis Szt. Teréz rövid életrajza. — A Kis Szent Teréz kultuszát szolgáló, kitűnően szerkesztett hitbuzgalmi folyóirat megjelenik havonta, előfizetési ára egész évre 70 lei. Szerkesztősége és kiadóhivatala Oradea-Iosia, Kis Szent Teréz plébánia.

A Pásztortűz legutolsó száma az alábbi rendkívül értékes tartalommal jelent meg: Tavasz Sándor: Találkozásom Kuncz Atadarral. — Mécs László: Megszépittem a szennyet is (vers). — Gönczy Lajos: Az új református püspök. — Molter Károly: Harc az Avagyúrdűben (regényrészlet). — Kolozsvári Olga: Déli verő, Hazavágás, Alkonyi égen (versek). — Nagy Zoltán: Új magyar építézet. — Áprily Lajos: Fehér kisérlet (vers). — Kabdebó Erna: Rézkarcok. — Apollinaire Guillaume: Rajnai éj (vers) Sala József fordítása. — Krónika. — Szabó Lajos: A kivándorlók indulhatnak (elbeszélés). — Pusztai Sándor: Kishugommal játszó (vers). — Dsida Jenő: Az irodalom három napja. — Fekete Lajos: Gyümölcséserkor (vers). — Szenczei László: Magyarság és Európa. Németh László könyve — Szabó T. Attila: Csúry Bálint nyelvjárás szótára. — Imre Lajos: A rög alatt. Balázs Ferenc könyve. — Flórián Tibor: Életív. Csuka Zoltán verskötete. — Kovács József: Párizsi és Hevesi András regénye. — J. A.: Színházunk mérlege. — Kéki Béla: Népdalkárosok. A Pásztortűz országrészünk legmagasabb színvonalú szépirodalmi lapja megjelenik havonta kétszer. Előfizetési ára egész évre 500 lei. Szerkesztősége és kiadóhivatala: Cluj, Str. Baron L. Pop 5.

A tavasz a legjobb alkalom testünk természetes megfiatalítására

Időszerű fontos könyv!

Dr. BUCSANYI GYULA, egészségügyi tanácsos, főorvos, a természetes élet- és gyógymód előharcosának tollából:

Természetes gyógymód és természetes táplálkozás

Ara 145 lei.

Kapható kiadóhivatalunkban, Oradea, Str. Reg. Carol 5. Vidékieknek portóval 155 leiért szállítjuk. Utánvéttel 25 lejjel drágább.

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal és előfizetés leosztásának helye

Pradea, Strada Regele Carol II. 5

ELŐFIZETÉSI ÁRAK. Belföldön: Egész évre 200, fél évre 100, negyedévre 210, egy hónapra 70 leu.

Magyarországon: Egész évre 50 P, fél évre 25 P, negyedévre 15 P. Egyenlő részletekkel, vasárnap és ünnepnap 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037. Telefon: 27.

Felelősszerkesztő: **PEREDI GYÖRGY**
Cíj szerkesztő: **dr. Sulyok István**
Cím: Piata Unirii 13.

Kéziratokat nem örvényelünk meg és nem adunk vissza. Csak a választásbéli magánlevelekre válaszolunk.

Időjárás

Az időjárás-kutató intézet jelentése szerint várható időjárás: Élénkebb légáramlás, több helyen záporosó, zivatar, a hőmérséklet nyugaton és északon csökken, másutt nem változik.

Zürichi zárlat. Párizs 20.20, London 15.44 háromnegyed, Newyork 306 hétnyolcad, Brüsszel 51.77 fél, Madrid 24.17 fél, Amszterdam 208.40, Berlin 123.45, Bécs — schilling 57.10, Prága 12.68, Varsó 57.70, Belgrad 700.

Román—olasz kereskedelmi egyezmény és 4600 vasuti kocsi gabona kivitele. Bucuresti. Saját tud. Római hírforrás szerint az olasz kormány hajlandó radus vivendit keresni a román—olasz gazdasági kapcsolatok ujrafelvétele, új kereskedelmi egyezmény megkötéséig.

Bucuresti. Saját tud. A román gabonaértékesítési hivatal tegnap különböző kiviteli cégeknek újabb 4600 vagon gabona kivitelét engedélyezte.

A gorjmegeyi prefektus és ügyész összeverekedése miatt interpellációt adtak be a képviselőházhoz. Bucuresti. Saját tud. G. E. Mihály gorjmegeyi képviselő interpellációt nyújtott be a képviselőház elnökségének, az ottani megyefőnök és főügyész közt lezajlott tetlegesség ügyében. A képviselő tiltakozik amiatt, hogy az ügyben megindított vizsgálat idejére csak az egyik verekedett, Badescu megyefőnököt függesztették fel állásából, míg a másikat, Agrariu ügyészt továbbra is meghagyták, pedig ő is épp úgy tetleg bántalmazott egy állami főtisztvelőt, mint ellenfele.

Román küldöttség a csehszlovák hadgyakorlatokon. Bucuresti. Saját tud. Tegnap érkezett meg Prágába a román delegáció, amely részt vesz az augusztus 20—23 között tartandó csehszlovák hadgyakorlatokon. A román delegációval egyidejűleg érkeztek a francia, jugoszláv és orosz küldöttségek is.

Japán három alagut fogja összekötni az ázsiai kontinenssel. Japán három alagut tervét készített. Az alagutak Japán az ázsiai kontinenssel fogják összekötni. Az egyik alagut Kion Siouból kiindulva éri el Iki-szigetet; a második alagut Iki-szigetet Csou-Kinával egyesítendő; a harmadik Csou-Kinától kiindulva, Fou-Saunál éri el Koreát. A három alagut tengeralfatti vonalának együttes hossza 150 kilométer lesz. A víz mélysége az alagutak mentén sehol se nem haladja fel a 100 métert. Az alagutak építését 10 esztendő alatt akarják elvégezni.

A cigarettapapirt belföldön fojgák gyártani. Az autonóm monopólpénztár már hosszú idő óta tárgyalásokat folytatott egy külföldi tőkecsoporttal, hogy cigarettapapirgyártást állítsanak fel Romániában. Valószínűnek látszik, hogy sikerül a meg egyezés és a CAM ezentul belföldön fogja előállítani a fogyasztás fedezésére szükséges cigarettapapirt. Remélhetőleg végre orvosolják azt a régi panaszt is, hogy cigarettahüvelyt hozzanak forgalomba.

Jugoszlávia gyors ütemben építi az új vasutakat. Belgradból jelentik: A jugoszláv kormány rendkívül nagy erővel igyekszik a vasuti hálózat fejlesztésére, különösen pedig az eddig nagyon is elhanyagolt boszniai, hercegovinai és a volt szandzsák vonalainak kiépítésére. A jugoszláv közlekedésügyi miniszterium az újabb vasutépítésekéről részletes tervet dolgozott ki, amelyet a minisztertanács a múlt hónapban már el is fogadott, úgy hogy annak végrehajtásában most már haladéktalanul belekzdkhetnek. Elsősorban a Banjaluka—Dobaj—Tuzla—Valjevo—Csacsak—Kraljevo közötti rendes nyomtávu vasut sürgős megépítéséhez fognak, amelynek igen nagy gazdasági és katonai jelentősége van. Az új vonal építés munkálatainak megkezdésére már minden előkészület megvan.

Spanyol hajó kártevő utja a kelet felé. Bucuresti. Saját tud. Még augusztus 6-án történt, hogy a constanzai kikötőbe érkezett a Remedior nevű spanyol hajó a Benedictine nevű spanyol hajózási társaság tulajdonában azzal a szándékkal, hogy 6500 tonna benzint vegyen fel. A kikötés közben azonban nekiütöközött a Regina Maria nevű román hajónak, amelyet megrongált. A kárt 110.518 leire becsülték, de a hajó parancsnoka nem akarta kifizetni ezt az összeget, amire a constanzai törvényszék végzése alapján zár alá helyezték a spanyol hajót. Tegnap délután a madridi kormánytól rádióávirat érkezett a spanyol hajózási társaság constanzai ügynökségéhez, azzal az utasítással, hogy fizesse ki a kártérítési összeget, ami meg is történt. A zár alól felmentült hajó azonban nem vette igénybe több román benzint, hanem Batumba távozott, ahol orosz benzint vesz fel, a spanyol kormány motoros csapatai számára. Egyes értesülések szerint a spanyolok a magas kártérítési összeg miatt nehezteltek meg, mások szerint azonban az orosz szövjet nagy előnyököt biztosított a madridi kormánycsapatok benzinszükségleteinek fedezésére.

Fürészporral hamisította a korpát egy banati malom tulajdonosa. Timisoara. Saját tud. Grosz Imre, a Prochaska malom igazgatója feljelentést tett a rendőrküldeti vezérfelügyelőségen egy banati malom ellen, amely a malom által vásárolt korpába kétharmadrész fürészport kevert és ilyen módon főbbszázezer leire rugó kárt okozott. A malom a korpát külföldre exportálta és egyremásra kapta vevőtől a reklamációt, hogy a szállított zsákok kétharmadrészben fürészport tartalmaztak. Tekintettel arra, hogy az 1932 évi buzaértékesítési törvény megtiltja, hogy a termelő a zsákokat megjelölje, nehéz volt megállapítani, hogy a hamisítást a Prochaska malomnak melyik szállítója követte el. A rendőrség azonban közben kinyomozta s most tovább nyomoz, mert az a gyanu is felmerült, hogy a korpahamisításban más banati malmok is részesek. Még eddig senkit sem tartóztattak le, de több letartóztatás várható.

Felfüggesztett budapesti futballjátékosok. Budapestről jelentik: A Ferencváros vezetői és néhány játékos között, mint ismeretes, ellentétek merültek fel. A futballszövetség most Kemény és Lázár játékosait jogát 2 évre felfüggesztette. Most foglalkozott a szövetség Sárosi ügyével is, akit szintén 2 évre tiltott el a játéktól. Sárosi ugyanis felmondta szerződését a Ferencvároshoz, mert az Elektromos csapatba akar lépni, mint amatőr. A szabályok értelmében most két évig nem játszhatik és csak az után lehet amatőr.

Motorkerékpár szerencsétlenség. Satu-Mare. Saját tud. Sulyos motorkerékpár szerencsétlenség történt Halmeu községben, a román—cseh határ mentén. Nicolescu határőrszolgálati alkalmi motorkerékpárral igyekezett átlomáshelyére, Tarna-Marere. Halmeu mellett az egyik utgörbénél szekér jött vele szemben s eddig még ki nem derített okból Nicolescu a szekérnek hajította a kerékpárt, amely felborult s utasai messze kirepültek a nyeregből. Nicolescu hadnagyt eszméletlenül szedték fel a földről, de csak könnyebb horzolásokat szenvedett, míg az oldalhajójában utazó férfi lábtörést szenvedett.

Gyengeelméjű gyermekek megégették 18 éves leánytestvérüket. Szegedről jelentik: Megdöbbentő gyermektragédia játszódott le Dorozsmán. Galla József hadirokaktan orgonafujtatójának négy gyengeelméjű gyermeke volt, közülük legidősebb a 18 éves Magdolna. A gyermekek kedden egyedül maradtak, mert anyjuk elment munkát keresni. Amikor az asszony hazakerkezett, rémülten látta, hogy az egyik fűszerből füst gomolyog kifelé. Mielőtt odaért volna, az egyik fiú örömmel szaladt elébe és nevette ujságolta, hogy Magda nővérét máglyán elégették. A szerencsétlen asszony, amikor meglátta a lángok között leányát, eszméletlenül esett össze. A leányt a szomszédok mentették ki a lángokból, de az akkorra olyan súlyos égési sebeket szenvedett, hogy rövidesen meghalt.

Ph. Bottome:

Az orvosok

című világhírű regénye a könyvpiac legnagyobb sikere.

Ara: 126 lei és portó.

Megrendelhető könyvosztályunknál.

Rekord-árak VIII. Edvárd koronázásának utvonala. Londonból jelentik: A tribünhelyek és ablakok, ahonnan VIII. Edvárd koronázását lehet majd látni, most már is a történelemben példátlan magas árakat értek el. Egyszerű tribünüléskért 5—20 fontot, egy Piccadillyre néző ablakért 200—500 guineát és egy erkélyért 500—750 fontot fizetnek. Nagyobb erkélyek vag, lakások kibérlésére alkalmi egyesülések alakulnak, amelyek albérlésbe adják az egyes helyeket és ez természetesen még magasabbra veri fel az árakat. Állítólag már most is 1000—1200 fontot ajánlanak egy kisebb lakásért a koronázás napjára. Különös érdeklődést keltett az a hír, hogy a koronázási menet a király határozott kívánságára a templomból visszatérően átmege a Tenze tulsó partjára és hatalmas kerülővel tér vissza a Buckingham-palotába. Ez több mérfölddel hosszabbítaná meg a menet utirányát és sok százezer fonttal gyarapítaná az ablak- és tribünbételeket.

Szeptember 20-án túl csak borecetet lehet árusítani. A szőlőtermelés védelméről szóló törvény végrehajtási utasítása értelmében, az ecetgyárak szeptember 20-án túl nem hozhatják forgalomba meglévő ecetkészleteiket és csak borecetet árusíthatnak.

A magyar hajó parancsnoka beismerte, hogy ő okozta az összeütöközést. Bucuresti. Saját tud. A Duna és a Tazlau nevű hajók összeütöközése ügyében a vizsgálat befejeződött. Galatzi jelentés szerint a megrongált román hajó parancsnoka előadta a vizsgálat során, hogy ő elegendő távolságról észrevette a magyar hajót és szirénajelzéseket adott le, jelezve lámpással is, hogy melyik oldalra történjen a kitérés. A magyar hajó azonban csak akkor adta le az első jelzéseket, amelyekkel a román hajótól irányváltótatást kért, amikor már alig 150 méternyire voltak egymástól s ez tulkevés volt ahhoz, hogy a két hajó kitérhetett volna egymásnak. A magyar hajó parancsnoka előadta, hogy nem vette észre a román hajó jelzőlámpáit s beismerte, hogy igen későn adta le a jelzéseket s ez a mulasztás vezetett az összeütöközésre. Galatzi jelentés szerint a Magyar Folyamhajózási Társaság tudapesti kiküldöttjei is meggyőződtek arról, hogy a felelősség a magyar hajót terheli. A román haditengerészet egy vezénylőtisztje fog jelentést tenni a kár nagyságáról, amelynek megterítésére a Magyar Folyamhajózási Társaságot kötelezni fogják.

Internátusba való felvétel. A ferencrendi nővérek vezetése alatt álló hatégi zárdá internátusba felvétetnek 7 évesnél nagyobb leánykák. A zárdában van elemi iskola. Nagyobb leányok járhatnak az állami gimnáziumba. A zárdában nagy udvar, kert és egészséges szobák vannak modernül berendezve, hol minden kényelemben része van a növendékeknek. Hatégnak klimatikus levegője van, ahová sokan jönnek üdülni. Teljes ellátás, napi ötszöri étkezéssel havi 1000 lei, melyben minden benne foglaltatik. Román és nemzet nyelvet növendékek gyakorolhatják, valamint kevés díjazásért zongorázni is tanulhatnak. Bővebb felvilágosítást ad a Római Katolikus Plébánia. Hatég. Jud. Hunedoara.

Leégett Budapesten a Mauthner-féle bór-gyár. Budapestről jelentik: Az újpesti Mauthner féle bórgyárban kedden este 9 órakor tűz ütött ki. A tűz a szárítóban keletkezett és a hatalmas, háromemeletes épület percek alatt lángba borult. A lángok a messze környéken levő házakat is bevilágították. A tűzoltóság 40 fecskendővel és egy Niagara-készülékkel vonult ki, de a megfeszített munkának még egy óra multán is kevés eredménye mutatkozott. A gyár víz-csapjai nem szolgáltattak elég vizet, ezért a Niagara-készüléket a Dunából táplálták. A Duna vize azonban a Niagarát minduntalan eliszaposította, s ez az oltási munkálatokat nagyon megnehezítette. Nagy gondot okozott a közelben lévő vegyszeti laboratórium, amelynek a tüztől való elszigeteléséért nagy munka folyt.

A tüzet valószínűleg rövidzárlat okozta, mert a munkások már 3 órakor elhagyták a gyár épületét. A tűz igen veszedelmesnek mutatkozott, mert tartani lehetett attól, hogy a lángok a szomszédos gyár- és raktáregyületekre is áttérjed. Ejszaka 11 órakor végre sikerült a tüzet lokalizálni, de a gyárépület akkora már teljesen leégett. A kár 250—300 ezer pengő 8 ezer darab 15 kilogrammos félkész bór égett el. Több tüzoltó füstmérgezést szenvedett, de állapotuk nem veszélyes.

Mathuzsálemek földje. Oroszországban most fedezték fel, hogy Abakhasia a száz esztendősk földje. A mult esztendőben az ocsmiencsi kerületben egy 155 esztendő ember halt meg. Ez idő szerint Majagva Adleiba tarthat a számat Abakhasieban, hogy a világ legöregebb emberének ismerjék el. Most volt 150 esztendő. Ugyancsak Abakhasieban él a 127 esztendő Sogoum Behiea és több 100—150 esztendő ember. Abakhasie kormánya most kutatásokat akar indítani, hogy megállapítsák, mik azok a tényezők, amelyek a hosszú életet biztosítják.

* Erőtlen, kóvér egyéneknek, köszvényeseknek és aranyérben szenvedőknek reggelenként 1—1 pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet gyakran felbecsülhetetlen szolgálatot tesz. Az orvosok ajánlják.

Meggyulladt a kocsí az elejtett cigarettaparázstól. Timisoara. Saját tud. Junger Mátyás 57 éves Pischia községbeli földműves az I. kerületi repülőtér környékén hazafelé ment kocsijával. A gazdálkodó kissé italos állapotban volt és nem vette észre, hogy cigarettájának parázsa a kocsiba esett, amittől meggyulladt a kocsin vitt széna. Junger jobbkarján másodfoku égési sebeket szenvedett. A mentők kórházba szállították.

Október elsején lesznek a kereskedelmi és iparkamarai választások. A hivatalos lap királyi rendeletet közöl, mely szerint a bucuresti kereskedelmi és iparkamarai választásokat szeptember 29-én tartják meg. A többi kereskedelmi és iparkamarák választásait a kereskedelmi és iparügyi miniszter október elsejére tűzte ki.

Megsemmisített a törvényszék egy repülőgépkihágás miatt kivett bírságot. Timisoara. Saját tud. A helybeli Kalla konzervgyár irodájában május 18-án kihágási jegyzőkönyvet vettek fel, mert a cég a szállítóleveleken néhány héten keresztül régi repülőgépkihágást alkalmazott. A jegyzőkönyv alapján a cégre 5390 lei bírságot vetettek ki. A törvényszék tegnapi tárgyalásán a Kalla-cég fellebbezését tárgyalta. A cég azzal védekezett, hogy a repülőgépkihágások használatát szabályozó törvény április 1-én lépett életbe, ezzel szemben az új bírságok csak április 29-én kerültek forgalomba és így kénytelen volt régi repülőgépkihágást használni. A törvényszék a védekezést elfogadta és megsemmisítette a kirótt bírságot. Az ítélet elvi jelentőséggel bír.

Eden megszakitotta nyári pihenőjét. London. Saját tud. Eden angol külügyminiszter kedd délután nyári pihenőjét megszakítva, visszatért a fővárosba és azonnal átvette a hivatali vezetést.

Ezer mázsa baktérium. A legapróbb élőlények tudvalevően a baktériumok. Testük apró voltát azonban ellensúlyozza gyors szaporodásuk és általában igen hatalmas tényezői a természetnek. Ráérő emberek nagyon meglepő számításokat végeztek egyrészt a baktériumok súlyára, térfogatára, másrészt szaporodására vonatkozóan. A kolerabacillusok például alkalmas viszonyok közt minden húsz percen kétszert szaporodnak. Ha ez zavartalanul végbemehetne és főleg elegendő táplálékhoz jutnának az újabb és újabb generációk, akkor egy nap alatt egyetlen kolerabacillus 1600 trillió utódot hozna létre, amelyek kiszárvá mintegy 1000 métermázas súlyt tennének ki. Ily arányokban természetesen nem történhetik a szaporodás, hiszen már a legkisebb kolónia belsejében is éhezniök kell a baktériumnak, ami a szaporodásnak gátat vet. Némely genyeredést okozó kokkuszféléknél a milligrammra oly töredéke, amit a zérus után tett tizedespontra a tizedik helyen álló 6-os számmal fejezünk ki. Hamarjában bizony nem könnyű ráválni, hogy ezt a számot hogyan mondjuk ki szavakkal.

„Sok szakácsnő elsózta a levest.”

Guadarrama környékén, a kormányesszpatok frontja mögött a katonailag is kiképzett nők a csapatok ebédjéről gondoskodnak. Ez láthatólag jobban is tetszik nekik, mint a fegyvertforgatás.

Beszélgetés Haiti atlétájával, aki országának egyedüli képviselője volt

(Berlin.) Az olimpián végeláthatatlan sorokban vonultak fel a világ nemzetei. Hatalmas népek és kis országok kiüldöttei váltották egymást. Jöttek férfiak és nők, világhírességek és ismeretlenek, hogy a 4 égitáj e nagy találkozásán képviseljük hazájukat. A sorrendben az ábécé szerénye néha sokszáz főnyi kiküldött csapat elé olyan országokat tett, amelyek szerényen csak néhány atlétával voltak képviselve ebben a lélegzetvisszafojtóan óriási versengésben.

Talán a legkülönösebb volt, amikor a stadion nyugati kapuján befordult egy zászló, amelyet büszkén vitt egy barnaarcú atléta és nem követte senki. Olyan büszkén hordozta hazája lobogóját, mintha még legalább is száz honfitársa masírozott volna utána. „Edig — mondom — ezt a zászlót senki sem követte. A zászlótartó maga volt az olimpiai csapat, a vezető, minden... Előtte pedig táblán hordozták hazája nevét.

„Haiti!” — ez volt a táblára festve. A stadion százezernyi népe szomjas szemmel itta a nagy parádén felvonuló hatalmas nemzetek csapatait, addig én tekintetemmel körbekisértem a stadionban való utján ezt az egy embert, aki egyedül képviselte országát és aki miatt éppúgy felhúzták a hazai színeket, mint a többiekét.

Olyan volt egyedül ez az ember, mint valami szegény, kivert árva a rettenetes viharban.

Most itt ülök vele szemben a Kurfürstendammon a „Café Wien” terraszán, kis, kétszemélyes asztalnál: „En és egy ország teljes csapata.”

René A. Ambroise a neve ennek a mosolygóarcú, barna embernek, aki a nyugatindiai óceán felől jött, valahonnan a Nagy-Antillákról — abból a néger köztársaságból, amelyet a földrajzban Haiti néven tanulunk.

— Egyedül vagyok a csapat, nevet rám jö-kedvűen — egyedül vagyok a vezető a kísérő, a tréner...

A zöld pálmaágas lobogó

Megtudom, hogy az olimpiai faluban egyedül lakik egy házban. A bejárat felett pedig ott leng a zászlaja.

És ugyanolyan büszke vagyok a zászlómra, mint a többiek, akik sokan vannak...

A zsebéből előszedi a kis zászlót és lelkesen magyarázza:

— Ez Haiti zászlója... Dícsérem a lobogót. Szép tarka, azt meg kell hagyni. Kék és vörös a színe, zöld pálmalevél van rajta, ágyu a közepén... Meglehetősen komplikált, de ennek a mosolygós embernek ugyanazt jelenti, mint másnak saját országa lobogója lelkesítő színe.

Monsieur Ambroise lelkes fiú és tökéletesen tisztában van azzal, hogy miért érdekel ő engem olyan nagyon.

— Igen, kérem, nekem ugyanolyan jogaim vannak, mint más országok kiküldötteinek... A zenekar megtanulta a haiti himnusz... Mert hátha győzni fogok és akkor el kell játszani a stadionban...

Azután nevetve hozzátesszi: — Pedig nem fogok győzni. Súlyemelő vagyok, de a többiek erősebbek... Azért nem baj, mégis itt voltam... És körülvittem százezer ember előtt a hazám zászlóját... Legalább most a zenekar tudja a haiti himnusz.

A különös himnusz

Hogy megy a himnusz? — kérdezem. — Meg akarja maga is tanulni? — kérdezi ez a vidám fickó és már éneklés is Haiti himnuszát...

Kisvárosi egyhangú monoton a melódiája. Olyan szomorú.

Hogy jobban megtanuljam, szépen szótagolva elmondja a szövegét:

Pour le pays
Pour le Patrie
Marchins unis...

Azután újra fülembe dudolja. Itt a Kurfürstendammon a kávéház terraszán. A nagy Antillákról jött.

Kérdeztem az életéről, foglalkozásáról és hogy hagyott-e valakit otthon, akit szeret a pálmák szigetén.

— Haiti fővárosában lakom... Megtudja mondani uram, hogy mi a Haiti fővárosa?

— Hogyne... Port au Prince...

— Olvad a boldogságtól.

— Honnan tudja? Ezt eddig senki sem tudta...

— Iskolába jártam, uram és nálunk jól tanítják a földrajzot...

Olyan boldog volt, hogy nem mertem elárulni az igazságot, azt, hogy legutóbb a keresztretjében szerepelt Port au Prince és azóta jegyeztem meg magamnak.

Azután tovább beszélünk.

— Hogy jött Berlinbe? — kérdeztem.

— Port au Princeből repülőgépen mentem Newyorkba. Húsz óra alatt ott voltam... Szép ut. Az apám, még nem is olyan régen, húsz évvel ezelőtt hetekig utazott oda. Newyorkban kinevettek, amikor megmondtam, hogy én képviselem Haitit... „Hol a csapat”? — kérdezték. Folyton nevettek rajtam, ami nem szép. Igaz?

Két ország jött „Manhattan” hajóján

Rosszalóan rázom a fejemet, amivel megnyerem rokonszenvét.

— De azért jó fiúk az amerikaiak.

— Amikor kinevették magukat, azt mondták, elvisznek magukkal Európába a „Manhattan”-hajón, amely az USA legényességét szállítja az olimpiaszóra... Ez szép volt tőlük. Nem igaz?

Igy tudtam meg, hogy a Manhattan két ország kiküldötteit hozta Európába. A négyszáz főnyi amerikai és az egy személyből álló haiti csapatot.

— Berlinben az olimpiai bizottság nagyon örült, amikor megérkeztem... Ugy bántak velem, mint ahogy az országok kiküldötteivel bántani kell...

Elmondja még, hogy otthon autózeme van és menyasszonya...

— Akarja látni a fényképét? — kérdezi szolgálatkészen és még mielőtt válaszolhatnék, már előveszi a börtárcáját és mutatja is a lány képét. Csinos, barna arc mosolyog rám a fényképről... Miután megdicsértem az ifjú pálmásudár hölgy szépségét, nagy gondossággal teszi vissza a képet tárcájába. Eppen úgy, mint az európaiak.

Üdvözlés Haitiba

— Most irtam „neki” levelezőlapot — mondja és mutatja a lapot.

A Brandenburger Tor keresztül-kasul firkálva.

— Nem akarja aláírni? A menyasszonyom nagyon fog örülni...

Aláírom. Vajjon az a leány mit fog olvasni ebből a magyar nyelvből. Monsieur Ambroise érdeklődéssel nézi aláírásomat. Milyen relatív minden. Neki én vagyok exotikus.

Azután megkérdezi a pincértől:

— Hány pfennig bélyeg kell Haitibe?

A pincér „véletlenül” nem tudja. A főpincér sem tudja. Sőt a tulajdonos sem.

Haiti kiküldötte rosszalóan rázza a fejét és visszatesszi a levelezőlapot a zsebébe. A kék-piros zöld pálmaleveles zászló mellé.

KÖZGAZDASÁG

A madárvilág pusztítása egyik főoka a mezőgazdasági féregkároknak

A fecske, denevér, kuvik, ölyv, vércse, varjú, gerle és az összes apró madarak szerfölött hasznos állatok

„Csak a tudatlan és gonosz ember bánthatja és irhatja ok nélkül a madarakat!”
(Hermann O.)

Napról-napra több a panasz: a mezőgazdaság kártevői oly nagymértékben elszaporodtak, hogy a földműves szinte képtelen velük szemben védekezni. Az elvetett mag még alig kelt ki, máris reávetik magukat a férgek és pusztítják össze, pusztítják tavaszon. Megtámadják a kalászat hányó vetést és tönkreteszik annak fejlődését. A gabonafutrinka a gabona kalászatát pusztítja, a hernyója pedig a gyökérszövetére veti rá magát. Azonkívül a hesszeni légy, a búzalégy, a gabonadarázs hernyói mind-mind óriási kárt okoznak a gabonatermesztésben.

De hasonlóképpen sok a kártevője a kapás növényeknek is. Hát a rengeteg hörszög, stb. mennyi kárt okoz a gazdának.

Amikor a földműves tanácstalanul és sokszor kétségbeesett tehetetlenséggel áll a kártevőkkel szemben, akkor nem gondol arra, hogy a madárvilág pusztulása, vagy inkább szándékos kipusztítása az egyik főoka a kártevők hihetetlen elszaporodásának.

Nem gondol arra a földműves, hogy a vadászat és a vadvédelem jogcímén irtóhadjáratot indítanak mindolyan szárnyasok ellen, melyek *áldást jelentenek* a mezőgazdaságra nézve, mert a rovarok millióit csakis kizárólag azok pusztíthatják el.

De nemcsak a tulzó vadvédők, hanem a nép nagy rétege is érzéketlen a madarakkal szemben és pusztítja, vagy pusztítani hagyja a leghasznosabb madarakat is. Nem gondoskodik arról, hogy a hasznos madarak valamely védelemben részesüljenek.

Közömbösek az emberek a bogárság legnagyobb ellenségével, a *fecskékkel* szemben. Némán tűrik, hogy itt-ott, ahol még tanyáznak a partifecskek, azoknak fészket tudatlan és sokszor gonosz kezek tönkretesznek. — Nem gondolnak arra, hogy az este és éjszaka röpke bogarak (köztük a futrinka is) legnagyobb pusztítójának, a *denevérek* és *kuvik* madárnak menedékhelyet biztosítsanak. Sőt ha még valahol metán mezelenek, nekiesnek és elpusztítják babonából és tudatlanságból.

Nemrégben egy kertész tanváján az ajtóra kiszegelve találtam egy denevért. Amikor felháborodással megkérdeztem, hogy miként merték ezt a hasznos állatot elpusztítani, akkor nevetve felelték, hogy az ajtóra szerelt denevér elűzi a jégesőt a ház tájáról.

Egy reggelen egy vadórral találkoztam, aki a hátán 3 agyonlőtt *ölyvet* (*egerész-ölyv*) kérdésemre elmondta, hogy éjszaka lebeállt egy fa alá, ahol az ölyvek éjszakázni szoktak és a sötétben közéjük duplázott, mire a hét madár közül 3 lehullott.

Tudnunk kellene pedig, hogy az *ölyv* (laikusok a nagy alakja miatt sasnak nevezik) a *mezőgazdaság leghasznosabb madara*, mert ha az egerek elszaporodnak, egy ölyv naponta 20—30 egeret is elpusztít. De azonkívül megtámadja és elpusztítja az ürget és hörszögöt is. Ebből a hasznos madárból már nagy ritkán látunk csak egyet-egyet, mert a puszkások egész tábora lesi, lövi és pusztítja a szép tolla miatt. Ugyanígy van a szintén hasznos *vércse*vel. Nem is beszélve a *szürkevarjú*ról, mely a féregnek és az egérnek nagy pusztítója. A *feketevarjú* pedig ráveti magát arra a zöld vetésre, melyben a drótféreg pusztít és annak ezreit pusztítja el. Hogy közben itt-ott a gabonát is kiszakítja, az csak azért van, mert annak gyökerén ott élőszködik már a drótféreg.

Sajnos, nincs semmiféle szerv, mely a hasznos madarakat védené, ezért azok könnyörtelen pusztításnak vannak kitéve. Nincs fa, nincs bokor, ahol fészkelhetnének és ha akad is, akkor is kiszedik vagy kilövik a fészket.

Ezzel szemben megvan a tulzó vadvédelem. Még a galambtenyésztők is egyesületbe tömörülnek és védik a határba kijáró galambokat, büntetést helyezvén kilátásba azoknak lelővéseért. Azonban hol van a mezőgazdaságra nézve hasznos madaraknak a védelme?

Szinte a szívünkhöz van nőve a búsan bűgő, tiszta, szép *gerle-madár* (*gerlice*). A nép a szerelmének és a szerelmében hűségének madarát látja benne. Romlatlan lelkület nyilatkozik meg a nép hitében, hogy az özvegyen maradt gerlemadár utáná pusztul elvesztett párjának.

A madárvilág legnagyobb ismerője Hermann Ottó írja, hogy a gerle tápláléka legnagyobb részt dudvák, haszontalan és kártékony gyomok magjából áll. Egész nyáron pusztítja a haszontalan, kárt okozó gyomok magját és ezzel kiszámíthatatlan hasznot hajt. Hermann Ottó vizsgálódásai közben nyár derekán felvágta egy gerle begyét és abban 1942 magot talált, melynek *nagy része a füzlevelű mérges kutyatej magva volt, a többi más gazé*. Azt írja, hogy e madarat védeni kell különösen a mezőgazdaság szempontjából.

Sok helyen egész nyáron lelketlenül lövik eme hasznos madarat. Embertelenül lelőzik a fészken ülő nőtényimadarakat, vagy azt is, amelyik kistiókájának visz eledelet és így elpusztulnak a fiókák is. A tudatlan és lelketlen koczavadászok a hasznosmadarakat szórakozás, céllovészlet céljaira használják fel, a mezőgazdaság pedig évről-évre mindig több kártevő pusztításának van kitéve.

A földműves társadalomnak érdekében állana, hogy mielőbb megalakuljon a *madárvédő egyesület*, mely nemcsak a madarak védelméről gondoskodikna, hanem terjesztené — különösen az ifjúság körében — a madárvédelmi szellemet. Az összes apró madarak hasznos állatok. Tíz pár cinke egész gyümölcsöst meg tud menteni a féregektől. De hol gondoskodnak olyan bokrokról, hogy nyugodtan, maoskától, nevetlen gyermektől mentve fészkelhessen?

Szükség volna a madárvédelemre, mert ahogy a madarak nagy tudósa, Hermann Ottó mondotta: *A mező- és kertgazdaság soha nem nélkülözheti a hasznos madarak munkáját*

Rendelet a Román Államvasutak külföldi rendeléseiről. Bucurestiből jelentik: Az államvasutak vezérigazgatósága rendeletileg utasította alárendelt szerveit, hogy a külföldi cégekkel kötendő áruszállítási szerződéseknél a devizában való fizetést csak az áru valódi értékére, valamint a szállítási és biztosítási díjra köthetik ki. Ennek megfelelően a Román Nemzeti Banktól is csak ilyen devizák átutalását igényelhetik.

Román búzaszállítás Belgiumba. Bucurestiből jelentik: Egybehangzó román lapjelentések szerint legközelebb 12 ezer vagon búzat visznek ki Belgiumba, amely mennyiség ellenértékének felét 65 százalék erejéig, a másik felét pedig 35 százalék erejéig Romániának Belgiummal szemben fennálló kereskedelmi tartozásainak törlesztésére fordítják. A belga kormány eredetileg azt kívánta, hogy a román búza teljes ellenértékét a tartozások fedezésére, illetve kiegyenlítésére fordítsák, amit azonban román részről a fennálló kliringszerződés idevonatkozó intézkedéseire való hivatkozással elutasították. A dolgok ilyen állása mellett valószínű, hogy a közel jövőben tárgyalások indulnak meg a két állam között a fennálló fizetési megalapodás megváltoztatására.

Búzabeviteli monopoliom Görögországban. Athénből jelentik: Az idei igen rossznak ígérkező görög búzatermés máris igen élénk spekulációs tevékenységet indított meg és a búzaárak szinte ugrásszerűen emelkednek. A kormány éppen ezért elhatározta, hogy a belföldi szükséglet fedezésére szükséges buzamennyiségek bevételét nem adja a magánkereskedelem kezére, hanem külön erre a célra alakítandó és állami felügyelet alatt álló társaságra bizza, hogy a további spekulációnak elejét vegye és különösen a szegényebb sorsú lakosság szükségletét olcsó áron biztosítsa.

A közigazdaság apró hirei

(Bucuresti.) A Nemzeti Bank állítólag reedetet adott volna ki, amely szerint az exportszállítványok csakis utánvételezés alapján, illetve rendszerében bonyolíthatók le. Ha e hír igaz — egyben a román áru kivitel csődjét fogja jelenteni.

(Athén.) A görög Mazsolaszindikátus jelentése szerint a termés elsőrendű és a termelők azt remélik, hogy döntő helyzetet foglalhatnak el az európai piacon.

(Bucuresti.) Románia köszönbányászatát a kormány minden eszközzel támogatni törekszik. Beavatott helyen úgy vélik, hogy új, jelentékeny tőkék befektetése révén Románia szénszükséglete belföldi termeléssel is fedezhető lenne (Szerk.)

(Debrecen.) A „Tikáv” vagyis a Tiszántuli Árumintavásár és kiállítás látogatói részére a magyar kormány díjmentes határátlépést és a MÁV meg a közlekedési vállalatok 50 százalékos kedvezményeket engedélyeztek. A vásár gyönyörű lesz, úgy rendezésben, mint kiállított anyagok gazdagságában. Kapcsolatba hozható hortobágyi olcsó áru kirándulással is. Érdeklődők forduljanak lapunk kiadóhivatalához.

(Bucuresti.) A CFR vezérigazgatósága végre megszüntette ama intézkedést, mely szerint az egyes állomások csak abban az esetben továbbíthattak fogyasztási illetek alá eső vasárakat, ha a pénzügyi közegek által kiadott szabadsforgalmi bárcákkal előzőleg igazolták a fogyasztási illetek kifizetését. Szakmai körök örömmel vettek tudomást erről az intézkedésről, mivel az utóbbi hetekben észlelhető késedelmes szállításnak ez volt az oka.

(Cluj.) Ertesüléseink szerint az Intreprindere Miniere și Metalurgice din Ardeal (Állami Vasművek) a nyersvas árát 3.80 leire emelik fel kilogrammonként. Kétségtelen, hogy ezt az áremelést a vaskartel tagjai is bizonyítják a fűg-ják használni, bárha a nyersvas és az utaluk forgalomba hozott cikkek ára között olyan nagy a különbség, hogy a legkisebb áremelésüket is minden áron meg kell akadályozni. Eppen ezért az illetek figyelmét idejekorán felhívjuk erre.

Figyelem!

Soha nem hallott olcsó áron szerezhettek be a neves rádiószónok

Tóth Tihamée

összes legkiválóbb művei.

Mélyen leszállított árak! Ritka alkalom!

Prédikációs könyvek:

Krisztus király	340 h. csak 240 lei
Tízparancsolat I.	340 " " 240 "
Tízparancsolat II.	340 " " 240 "
Hiszek egy Istenben	340 " " 240 "
Hiszek Jézus Krisztusban	340 " " 240 "
Hiszek az egyházban	340 " " 240 "
A szenvedő és győzelmes Krisztus	340 " " 240 "

Vidéki megrendeléseknél plus 15 lei portó

Részletfizetési kedvezmény.

Megrendelhető:

Kapható könyvosztályunknál

PÁLYÁZAT

római katolikus kántortanítói állásra: *Tiream* (jud. Salaj). Az állás ideiglenesen lesz betöltve, 1936 szeptember 1-től 1937 szeptember 1-ig. Javadalma: a) 18 és fél kat. hold föld, melyből az őszi vetés feles gazdálkodásban van; b) 4 köblös legelő; c) 18 köből párbérbuza; d) 6 köbméter tűzifa beszállítva; e) körülbelül 800 tőke szőlő; f) stóla; g) lakás: 2 szoba, konyha, kamara és mellékhelyiségek. Német képesítésű és német—magyarul kántoroskodók pályázhatnak. A megválasztott kántortanító köteles mindenben az egyháztanács-iskolaszék utasítása szerint végezni teendőit. Pályázati határidő: *augusztus 23.* déli 12 óráig. Az *iskolaszék*: *Tiream* (jud. Salaj).

K. Kulifay Mihály esp.-plébános

SPORT

Májusban indul a Kisantant-Kupa

Mauro dolgoz ki javaslatot Románia és Jugoszlávia bekapcsolódásáról a Középeurópai Kupába

Bucurestiből jelentik: Luchide Oktávián, a román labdarúgószövetség főtitkára Berlinben részt vett a nemzetközi labdarúgószövetség tanácskozásain. A főtitkár hazaérkezése után kijelentette, hogy a legjobb uton halad az a terv, amely szerint Románia, Jugoszlávia és Csehszlovákia a jövőben közös labdarúgóturna rendezésben vesznek részt. E versenzt 'Benés, a csehszlovák köztársaság elnöke azzal akarja érdekesebbé tenni, hogy serleget ír ki a győztes számára. Ez a serleg Benés nevét fogja viselni. Az első mérkőzést 1937 május 9-én Bucurestiben tartják meg Románia és Csehszlovákia csapatai. A mérkőzések rendezésének szabályzatát Luchide készíti el, aki közben a terv kezdeményezője volt. Az síncs kizárva, hogy ez a három torna kívül Franciaország bekapcsolásával, ennek azonban egyelőre komoly akadályai vannak, mert a franciák 1938-ban Párizsban megrendezik a labdarúgás világbajnokságát.

A berlini megbeszélések folyamán ismét

szöbakerült a régi kérdés: Románia és Jugoszlávia részvétele a Középeurópai Kupában. A bizottság egyhanguan úgy határozott, hogy a kupa kereteit ki kell bővíteni. Mauro, az olasz képviselő kapott megbízást arra, hogy új tervezetet dolgozzon ki, amelyet a legközelebbi ülésen mutat be az illetékeseknek.

Ami a nemzetközi műsort illeti, a következő mérkőzések időpontját határozták el:

Október 4-én, vagy 25-én: Magyarország—Románia Bucurestiben. 1937 június 27-én Románia—Svédország Bucurestiben. 1937 szeptember 15-én vagy október 15-én Németország—Románia Bucurestiben. 1937 május 10-én Belgium vagy Portugália válogatott csapata szerepel a fővárosban. Nincs kizárva, hogy Ausztriával is lekötnek egy mérkőzést. A román válogatott csapat második garnitúrája a görög és török válogatottakkal bonyolít le mérkőzéseket, majd Bucuresti válogatottja néven Rómában vendégszerepel.

Három újabb rekord a román úszóbajnokságokon

A székely úszók ismét remekeltek

Eforiából jelentik: Az országos úszóbajnokságok második napján nem dőltek úgy rakásra a rekordok, mint az első napon. Három rekord azért ekkor is volt. Kelemen és Aranyossy, két legjobb úszónk javított ismét rekordot, az ILSA csapata pedig a vegyesstaffetában uszított rekordot. Eredmények:

100 m. gyors: 1. Bohunitzky (ILSA) 1 p. 04.2 mp. 2. Tóth (MSE) 1 p. 04.9 mp. 3. Slavecu (Viforul Dacia) 1 p. 09 mp.

50 m. gyors: 1. Püllök (ILSA) 28 mp., 2. Békéssy (MSE) 28.2 mp.

200 m. gyors: 1. Kelemen (MSE) 2 p. 28.2 mp. Román rekord. 2. Bohunitzky (ILSA) 2 p. 28.8 mp. 3. Püllök (ILSA) 2 p. 30.6 mp. Régi rekord: 2 p. 30 mm.

200 m. mell: 1. Aranyossy (Vasas) 3 p. 03.8 mp. Román rekord. 2. Fischer (ILSA) 3 p. 08.1 mp. 3. Gherman (CFR Buc.) 3 p. 09 mp. Régi rekord: 3 p. 05.6 mp.

1500 m: 1. Daróczy (MSE) 23 p. 41.8 mp., 2. Bundilalek (KAC) 24 p. 20 mp. 3. Vancea (MSE) 26 p.

3x100 m. vegyesstafféta: 1. ILSA 2 p. 41.7 mp. Román rekord. (Fischer, Sztójadinovic, Püllök). 2. KAC, 3. MSE. Régi rekord 3 p. 56.3 mp.

Műugrás: 1. Lascu (CFR Buc.) 132.18 pont 2. Hankó (U) 113 pont. 3. Petrescu (ASFR).

NŐI SZÁMOK.

50 m. gyors: 1. Ballóné (U) 44.7 mp. 2. Oroszné (U), 3. Bereczky (KAC).

100 m. mell: 1. Oroszné (U) 1 p. 40 mp. 2. Perlaky (MSE) 1 p. 42.3 mp. 3. Szatmári (MSE) 1 p. 43.1 mp.

200 m. gyors: 1. Ballóné (U) 3 p. 27.8 mp., 2. Oroszné (U) 4 p. 40.6 mp. 3. Grünfeld (Mac.)

4x50 m. vegyesstafféta: 1. ILSA 2 p. 41.7 mp. 2. MSE 2 p. 45.6 mp. 3. Universitatea.

A jövő héten indul a Nemzeti Bajnokság

A nyári szünet után vasárnap ismét megnyílnak a sporttelepek kapui, hogy bajnoki meccsek kerüljenek lebonyolításra. Ugy a Nemzeti Bajnokságban, mint a kerületi bajnokságokban megindulnak a küzdelmek a bajnoki pontokért. Ujra izgalmas és változatos mérkőzéseknek lehetünk tanúi. Különös érdekességgel tekintenek a két átszervezett B) csoport mérkőzéseire.

Az A) csoport első fordulójában csak két találkozó lesz.

Arad: AMTE—Kinizsi.

Bucuresti: Juventus—Crisana.

Az aradi mérkőzés favoritja a munkáscsapat, bár vasárnap nagy vereséget szenvedett a CAO-tól. A lila-fehérek is erősen készülnek az összecsapásra, de még nem tudják, milyen csapattal állnak ki. Ha vasárnapig befejeződik az IIsával folytatott fúziós tárgyalások, úgy Molnár, Albert, Klimek és Löwenfeld fogja erősíteni a Kinizsi csapatát.

A fővárosi mérkőzésen bajosan győz a Crisana. Vasárnap ugyan elég jól szerepelt Aradon, de a Juventus otthonában erős ellenfél.

HAZAEÉRKEZTEK A ROMÁN OLIMPIKONOK. Bucuresti. Saját tud. Tegnap délelőtt érkeztek Bucurestibe a berlini olimpián részt vett román atléták. A megérkezés csendben folyt le, csak néhány sportbarát fogadta őket az állomáson.

Owens felhagy az amatőrséggel? Berlinből jelentik: A még Berlinben tartózkodó amerikai versenyzők között szilárdan tartja magát az a hit, hogy Jesse Owens, az olimpa egyik legnagyobb hőse, négy aranyérem tulajdonosa, feladja amatőrségét. Owens nem arra gondol, hogy hivatásos futó legyen, hanem arra, hogy kabinokban és varietékben szerepel s így kamatoztatja óriási népszerűségét. Igen sokan, mint befejezett tényt állítják a fentebbieket. Owens azonban még egyelőre senkinek sem nyilatkozott terveiről.

Jó állást kapnak a magyar olimpiai győzők. Budapestről jelentik: A magyar olimpiákonok budapesti ünnepélyes fogadtatása után Szeny Károly dr. budapesti főpolgármester közölte Zombory Ödönnel és Lőrincz Mártonnal, akik budapesti városi tisztviselők, hogy mindkettőjüket előléptették Zomboryt a budapesti elektromosműveknél, Lőrinczet pedig a helyiérdekvasutaknál véglegesítették jó állásban.

A magyar nemzeti bajnokság műsora. Budapestről jelentik: A magyar nemzeti bajnokságban is megindulnak ezen a héten a küzdelmek. Már csütörtökön bajnoki mérkőzést játszanak éspedig a Kispest mérkőzik a Szeged FC-vel. A vasárnapi további műsor a következő: Hungária-Elektromos, Nemzeti Haladás (Szombathely), Újpest—Phöbus, Budafok—Buda „11”, III. Ker. FC—Boeska, Erzsébet (Soroksár)—Ferenyváros.

Főtisztelendő Piébániai Hivatal!

Ha templomot, iskolát vagy más egyházi épületet kell építeni, átalakítani, tatarozni, szívesen felajánlom szolgálataimat. Megkeresésem saját költségemen a helyszínre utazom és ott helyben elkészítem költségvetésemet, amely minden más ajánlatnál méltányosabb lesz. Régi gyakorlatom, kiváló szakemberem, nagy üzleti összeköttetésem lehetővé tették, hogy mindenütt a legnagyobb meglepedésre dolgozhattam. Legyen szabad például megemlíteni, hogy a baia-spiei gyönyörű templom renoválásánál dr. C. u. m. b. el Lajos piébános úr legmesszebbmenő elismerését nyertem meg.

Kiváló tisztelettel:
BALINT DANIEL
építő vállalkozó, Oradea, Str. Academiei No. 2.
Telefon: 43

Apechidetések

Adás-vétel

Hentesüzlet
forgalmaz helyen eladó. Cím: a kiadóban.

10 drb
hét hónapos süldő eladó. Oradea, Str. Griviței 8-a.

Borbély üzlet
35 éve fennálló, eladó. Oradea, Str. Cruci 9.

Megvételre
keresek 31/2x21/2 m. perzsa szőnyeget. Cím a kiadóban.

Alig használt
sötét férfi öltöny eladó. Cím: Oradea, Str. Bratianu No. 35. Tucek.

Eladó
Seleușon 3 szobás magánház, villany könyvnyelven bevezethető. Seleuș, Str. G. Lazar 6.

MAGAS
árért veszek aranyat, ezüstöt, brillántot, bármilyen mennyiségben. HERBST ékszerész, Oradea, Regele Ferdinand No. 3.

Szilvaskádak
tölgyfából olcsón eladók. Oradea, Strada Nicolae Zsiga 52.

Eladó
zongora, rövid, modern sürgősen olcsón eladó. Oradea, Str. Cogalniceanu 4. Huszti szálthó.

Országos
mértű kaptárok és egy méh család olcsón eladó. Oradea, Strada Cloșca No. 1-a szám.

Lakás

Utcai szoba,
butorozva vagy butor nélkül, lehetőleg idősebb úr vagy urnó részére szeptember hó 16-ától kiadó. Str. Nicolae Zsiga No. 38, Oradea.

2 szobás
modern komfortos lakást keresek olcsó központban november 1-re. Cím a kiadóban.

Utcai
különbejárattal butorozott szoba szeptember 1-től kiadó. Oradea, Str. Nicolae Zsiga 11-a.

2 szobás, fürdőszobás,
komplett lakás, minden mellékkeliséggel szeptember 1-ére kiadó. Cím: Oradea, Reg. Ferd. No. 17. Blănăria.

Szárz,
nagy pinceszobával, bérbeadunk. Oradea, Strada Duca No. 9.

Kiadó
3 szobás modern balkonos szép utcai lakás november 1-re. Oradea, Strada Tache Jonescu No. 15.

Hülönfélé

Iskolás
gyermeket teljes ellátással elfogad. Oradea, Str. Gheorghe Lazar 20

Oktatás

Láposy Zeneiskola
Oradea, Strada Simeon Stefan No. 20. Hegedű, zongora és zeneelméleti tanszakkal.

Csák Ibolya,

a női magasugrás olimpiai bajnoka.